

Лезги газет

Жуwan Ватан, ватанэгълияр,
дидед чал хуъх!

1920-йисалай акъатзана

N 26 (10723) хемис 30-июнь, 2016-йис WWW.LEZGIGAZET.RU

Муштулух!

Гъилевай йисан 30-иулдиз къадим Ахцеъа нубатдин сеферда лезгийрин игитвилин эпос "Шарвилы" суварин мярекатар къиле фида!

Алай вахтунда чи вири хуъера, районра, шегъерра а сувариз талукъ гъазурвилер аквазва!

Гъа жергедай яз, 28-иулдиз Ахцеъа, "Самур" тъвар алай жегылприн шадвилерин меркезда жаван гъевескаррин арада лап хъсан манияр (вокалдин ва ашукърин) тамамарзайбурун "Лезги сес" фестиваль къиле фида.

"Шарвилы" суварин мярекатар, адэт хъянвайвал, спортдин, культурадин, искустводин ва маса хилерай агалкъунар къалуриз, В.Эмирован тъварунихъ галай багъда, спортдин майданрал, стадионрал тешкилда.

Буюр, гъазур хъух сувариз! Чна күн вилив хуъза!

Суварин тешкиллувилин комитет.

Телефон: 8(263)2-53-00

Къимет "Дагпечатдин" киоскрай - 10 манат

Лайихлувилер къейдна

Тerrorизмдин вилик пад къунин ва адан чуру нетижаяр арадай акъудунин карда виниз тир нетижаяр къазанмишнай, тероризмдиз аксивал авунин бардай государстводин политика умурдиз кечирмишунин карда активдаказ иштиракунай Мегъарамдхурун райондин къил **Фарид АГЬМЕДОВАЗ** СКФО-да РФ-дин Президентдин патай тамам ихтиярар ганвай Векил **С.МЕЛИКОВА** Чухсагъулдин чар гана.

Дербент шеъердин бине кутурдалай инихъ 2000 йис тамам хъунин сувар къиле тухуник пай кутунай Фарид Агъмевоз СКФО-да РФ-дин Президентдин патай тамам ихтиярар ганвай Векил **С.МЕЛИКОВА** Чухсагъулдин чар гана.

"Ярагъ-Къазмаяр" КПП-диз Расул Гъамзатован тъвар гуниз талукъарнавай шадвилин серенжемар къиле тухунин карда къумек гунай Фарид Агъмевоз Дербентда авай погранъуллугъудин начальник В.Варичан патай Чухсагъулдин чар гана.

Хаталувилин аксина

Дамир САИДГАЗИН

РД-дин Гъукуматдин Председатель Абду-самад Гъамидован рэгъбервилек кваз республикадин исполнительный властдин органрин, гражданик обществодин институтрин ва СМИ-рин къалахда терроризм, экстремизм, гъакъни коррупция ва тахсиркарвал чукъурунхъ галаз женг чуугунин идеологиядин менфятлувал хажунин месъладиз талукъарна министррин кабинетдин заседание хъана.

Асул докладчи яз РД-дин печатдин ва информациядин министр Бурляйт Токбулатова рахана. Ада къейдна хъи, министрстводи "2016-йисуз Дагъустан Республикада терроризмдин идеологиядин аксивал авунин комплексный программа" умурьдиз кечирмишунин жигъетдай хейлил къалахда тухуза. Гъа са вахтунда министрди и къалахдал республикадин маса министрствояр ва ведомствоярни активдаказ желб авуниз къетлен фикир гана къандайдини къейдна.

Министрстводин руководителди къейд авурвал, СМИ-ра мукъвал-мукъвал терроризмдиз акси материалар чапзава, республикадин исполнительный властдин, чакърин самоуправленидин органри экстремиз-

мдин ва терроризмдин идеологиядин аксивалунин рекъяй общественный организацийрин къалах гъегъеншдиз къалурзва. Амма вириб патал тир и къурхулувилхъ галаз менфятлудаказ женг чуугун патал и кар бес жезвач, государстводин властдин, чакъдин самоуправленидин органар диндин деятели, бизнессообществояр, илимдин об разованидин центрояр, гражданик обществодин институтар желбун чарасуз я.

"Экстремизмдин аксивал авунин карда Дагъустандин обществодин векилрихъ галаз менфятлудаказ къалахун давам жезва. Телевиденидай ва радиодай гъар гъафтарда гузвай маҳсус передачайра диндин деятели диндин радикальный хилерин хаталувилин гъакъиндай гъавурдик кутазва. Жегъилрин общественный тешкилатрин, республикадин районрин жегъилрин союзрин активвал хажк хъанва. Абуру Интернетда терроризмдин идеологиихъ галаз женг чуугдавай маҳсус дестеяр ва аккаунтар тешкилнава", - лагъана министрди.

Гражданик обществодин санал къалахунин рекъяй информполитикадин нетижайрикай сад "Ачух власть" проект я. Республикадин газетра "Коррупция", "Къайдаяр хъун", "Ришвет къаучун", "Хатасувилиз къурхун", "Коррупциядин патарив" ва маса рубрикайр ачуна.

Министрдин гафарапалди, общественный организацийрин активвал хажк хъанватлани, СМИ-ринни исполнительный властдин ор ganprin, гражданский обществодин институтри сада-садахъ галаз алакъада аваз къалахунин менфятлувал гъеле бес къадардинди туш. Идахъ галаз алакъалу яз, республикадин гъукуматди исполнительный властдин органар къиле тухузвай къалахал НКО-дин векилар активдаказ желб авуниз, соцсетрин мумкинвилерикай гъегъеншдиз менфят къачуниз, информация гъегъеншарун патал жезмай къван гзаз медиаканалар желб авуниз мажбурна.

Гъульъунлай рагай РД-дин Администрациядин Къилин ва Гъукуматдин информационный политикидай Управленидин начальник Зубайру Зубайруева, Дагъустандин обществодин тайин паюни террориствилан гъерекатриз ийизвай майилвилин къадар тимил хъанватлани, экстремиствилин риторикадиз майилвалзайбуру, демократический государстводин ва светский обществодин ивиарар кваз таъзвайбуру гъеле амайди рикъел хканна.

Экстремиствилин идеологиядин акси къалахар тухузвайдан гъакъиндай милли политикадин рекъяй министр Татьяна Гамалея ва жегъилрин крарай министр Арсен Гъажиевани лагъана.

▶ 2

Дагъустандин культурадин ва чаларин ийкъян гъакъиндей
Дагъустан Республикадин Къилин Указ

Дагъустан Республикадин милли культура ва халкъарин чалар хъун ва вилик тухун патал шартлар яратишунин мурадралди **Къаарар акъудазва**:

1. Республикадин сувар тайнарин - Дагъустандин культурадин ва чаларин югъ ва ам гъар йисуз 21-октябрдиз къейд ийин.

2. И Указ вичел къул чуугур ийкъайлай къуватда гъатава.

Дагъустан Республикадин Къил РАБДУЛАТИПОВ

Махачкъала шегъер, 2016-йисан 20-июнь, №197

"Le Courrier de Russie"
мукъвара Дагъустандиз
Мутъман жеда

Лика БАНОВА

Француз чалал Россиядиз талукъарна акъудазавай "Le Courrier de Russie" газетдин редакция 7-иулдиз Махачкъяладиз къведа.

Франциядин журналистрин къифледик ква: Жан-Феликс де ля Виль Божэ - "Le Courrier de Russie" газетдин президент, писатель, са жерге ктабрин автор, Париждин аристократ, "Духтурап - сергъятар галаачиз" тешкилатдин виликан член, Инна Дулькина - "Le Courrier de Russie" газетдин къилин редактор, москваэзъли ва Россиядинни Франциядин алакъайрин рекъяй тежрибалу пешекар - Вадим Миньо - Франциядин машъюр видеоблогер, Руслана Шихатова, Тома ГРА ва Манон МАССЕТ - редакторар.

Газетдин пресс-секретарь Альбина Кильдебаевади хабар гайвал, Франциядин журналистриз Дагъустан Республикадин талукъарнавай маҳсус нумра гъазуриз къанзава. И мурадралди абур са гъафтеда чи республикада жеда, Дагъларин улкведин тамашуниз лайихлу чайриз килигда, дагъустанийрин культурадихъ ва яшайшдин къайдайрихъ галаз таниш жеда. Къейд авун лазим я хъи, газетдин къуллугъчирди Владимир, Ярославль, Мурманск, Омск, Санкт-Петербург шегъериз ва Россиядин мадни са жерге регионриз талукъарнавай маҳсус нумра яз гъазурнава. Гила нубат Дагъустан Республикадал атанва.

(ДП)

УМУР

2015-йисан эхиррай 2016-йисан сифте къилерай Москвада "Наша Таня" тъвар алаз тухай Вирироссиядин аялпринни жаванрин конкурса устадвиледи шириар къелунай Карина Маратовнади 1-чка къуна, ам конкурсдин дипломдиз лайихлу хъана.

▶ 10

СПОРТ

Алай вахтунда Ариана Шихалиевади Кеферплатан Осетия-Аланиядин меркез Владикавказ шегъерда ноябрдин вацра СКФО-дин къенкъивечивал патал къиле фидай акъажуниз гъазурвал аквазва.

▶ 22

Кылиниң редактордин гаф “Пул авач!”

Крымда яшамиш жөзүй са къари бадеди “Пенсияр хаждани?” лагъана гай суалдиз чи Премьер-министр Дмитрий Медведева “Пул авач!” лугъудай куруу-яңуу жаваб гана. Экономикадин рекъяй РФ-дин Президентдин советник Андрей Белоусова эхиримжи къве йисуз улькведе кесибрин къадар 5 миллиондин артух хъянвайди къейдна. Улькведе абурун къадар санлай къа-

чурла 19,2 миллиондив агакънава. Эгер идал чи республикада юкъван мажиб Россиядин Федерацияда лап агъя къанинди тирдин аллаху хъувутла, арадал атанвай кризисди, Америкадин, Евросоюздин санкцийри ва маса чединвилери чун яргъандиз килигна къвач гадаруниз мажбурзайди ашкара жеда.

Алай йисан сад лагъай паюна “Лезги газетдин” редакция, милли республиканский амай вири газеттин редакциярни, хейлин четин уламар алудуниз мажбур хъана. Январдин вацра чна чи газетдин 4 нумра, февралдиз 2 нумра 16 чинар авайбур акъудна. Ятланы зур йисан амай 20 нумра чна, вири жуьредин алахъунар авуналди, 24 чин авайбур акъуд хъувуна.

24 чин авай нумраяр акъудунин карда чи гъил, асул гъисабдай, “Лезги газетдин” тираж 8 агъзур экземплярдилай артух хъуни къуна. Лезги халкъди гъар са жигъетдай вичин намус-гъейрат хъязвайди чаз гъа и чи газетдин тираж чинин къадар чалай хейлин гзаф тир къунши амай халкъарин газеттин тиражилай артух хъунини къалурзала.

Гъар са нумрадилай редакциядиз амукъзай 180 манат чна ингье гъа и нумраяр акъудуниз харжна. И пул чаз типографияди, “Россиядин Почтади” авур къуллугърай гун патал акъакъна.

Гъайиф хъи, улькведе кризис давам жөзва, Америкади, Евросоюздинчи чин санкцийрал гъелеги эхир эцигнава. Гъавиляй чи газет тешкилайбур тир Республикадин Халкъдин Собраниди, Гъукуматди чунни къвердавай гзаф тақватар къенят авуниз мажбурзала. И йикъара “Россиядин Почтадиз” йисан сад лагъай паюна къелдайбурув “Лезги газет” агакъарунай чун буржлу яз амай 391 агъзур манат ахгакъна.

Алай йисан къвед лагъай паюна “Лезги газетдин” тираж 1400 экземплярдилай гзаф тымил хъанва. Чи учредителрини редакциядиз арадал атанвай чединвилерай экъечун патал 1-илюдилай башламишна 16 чин авай газет акъудунин тапшуругъ (Госзадание) гана. Йисан къвед лагъай паюна 24 чин авай 26 газет акъудун патал редакцияди 429 агъзур манатдилай артух пул жагъурна къанзана. Гынай жагъурда? Дмитрий Медведева лагъайвал “Пул авач!”. Иккычайла амукъзайвайди анжака са рехт я, государстводи ганвай тапшуругъ къилиз акъудун. Эхъ, дөвирди чун са кам вилик къачурла, къвед къулухъди вахчуниз мажбурзала.

Вучда къван, са чи редакция туш чединвилерал расламиш хъянвайди, вири улькведи абуруз таб гана къанзана. Квайни квай къуллугътар къунвайбурукуйни хейлинбүр халкъдиз хийр вай, жезмай къван зиян гуз алахънавай чунынхумбаттар хъуни чун мадни перишан, перт ийизва. Анжака са Роснанодин къиле авай Анатолий Чубайсалай Премьер-министр Дмитрий Медведевхъайни киче таҳъана, миллиардар вичиз къандайвал харж ийиз агакъзана. Ада гъатта вири улькведиз ван къведайвал “Пулар захъ гзаф ава!” лагъана гъарайни авуна.

Кризис, санкцийр себеб яз чун 2017-йис патал ганвай Госзадание тамамаруниз мажбур жөзва. Къведай йисуз “Лезги газет” анжака 16 чин авай 47 нумра акъуда. Идахъ галаз алакъалу яз, ам къхидай къиметни са къадар агуз аватда. Алай йисан къвед лагъай паюна ам къхин патал 397 манатни 8 кепек гана къанзана. Яни йисан къимет 788 манатни 16 кепек хъанва. Къведай йис патал ам къхидай къимет мумкин я, 688 манатдал къван агъзур аватун.

Инал са хъсан къвалахдик “Дагпечатди” кып кутунвай-дакайни лугъун тавуна жеда. Эгер чи лезги районрин къилери тереф хвейитла, райцентрайра киоскар ачуҳдай мумкинвал гайитла, къелдайбуруз узук къиметрай анра газеттар, журналар маса къачудай, абур подписька ийидай мумкинвал жеда. Гъелеги “Дагпечатди” чи республикадин вири шегъерра вичин киоскар ачуҳнава. Гъатта бязи чөхи хүрерани исятда абуру къвалахзала. Лугъузайвал, анрай газеттар, журналар хейлин узук къиметрай подписька ийизни жөзва.

Гъурметлуу ватанэгълия! Талабзала квевай чи газетдин чинар тымил хъана лагъана рульдай ават тавун. Кризисар, санкцийр атана алатын фида. “Лезги газетти” чна 24 чин авайди акъудай вахтар ахлукъда. Анжака ам къхини вай къерех жемир. Чунни “Лезги газет” жезмай къван квездегенмиш жериidi акъудиз алахъда. Чи улькведин Премьер-министриди къари бадедиз “Пул авач!” лагъана гайи жавабни чна са чавуз зарафат авур кар хъиз рикъел хиди. Сагърай лезги халкъ!

Хаталувилин аксина

1 ◀

“2016-2025-йисара Россиядин Федерациидин субъекттин умуми образованин организацийра цийи чаяр тешкилуниз күмек түн” программадин серенжемар республикада умурдиз кечирмиш завай гъалдин гъакъиндай Дагъустан Республикадин образованындин вирилимин министр Шаъбас Шаъбова субъекттена.

Ада къейдна хъи, 2015-2016 къелдин йисуз Дагъустанда 374618 аялди къелзай умуми образованындин 1489 тешкилат авай. Алай вахтунда къвед ва пуд лагъай сменайра виш агъзурдай гзаф аялри чирвилер къачузы. Абурукай 2370-да - пуд лагъай сменада.

Къелдин йисуз пуд сменада къвалахзай умуми образованындин 13 организация авай. Авай майданар менфялдуракаш ишлемешин се-ренжемар къиле тухунин нетижада абурукай пуд идарада пуд лагъай сменада къелунал эхир эцигиз хъана. 2016-йисуз пуд сменада къвалахзай 16 мектебдада Къумтуркъала райондин къве школа аллаху хъхъана ва Махачкъалада пуд сменадин режимда къвалахзай школайрин къадар къудал къван гзаф хъана.

Министрдин гафаралди, эхиримжи пуд йисуз аварийный гъалда авай школайрин къадар 35-дал къван тымилариз алакъана ва алай вахтунда абурук къадар 119 я. Тымил комплексин школайрин къадар 93-дан тымил хъана. Ихтиин школайра 1560 аялди къелзала. Са сменадин режимда къелунал элячун патал алай йисуз федеральный бюджетдай алай аямдин умуми образованындин идара-яр эцигун патал заявка гъазурнава. Конкурсдин хъягъунрин нетижайрал аласлу яз, Россиядин Федерациидин субъекттин арада Дагъустандиз

777505.8 агъзур манатдин къадарда аваз субсидияр гуда. Каспийскда 1224 чка авай школа эцигизава, ам йисан эхирдади күтъягъун лазим я. Алай вахтунда Хасавюртда ва Махачкъалада пуд объект эцигина күтъягъзана. И карди авай школайрай алай чединвилер аквадайвал алуудай мумкинвал гуда. И серенжемри гъакъ са бязи школайрай пуд сменада къелун арадай акъудай мумкинвал гуда.

Нетижайар къуналди, Дагъустандин Гъукуматдин Председателди къейд авурвал, къенин юкъуз школа-яр эцигун республикадин образование вилик тухунин карда кар алай тереф яз амукъда, гынк лагъайта, са сменада къелунин режимдад элячун патал 60 агъзур чка тешкилун лазим я.

Идахъ галаз алакъалу яз, РД-дин образованындин вилик мадик алай тавунай хейлин муниципалный образованин къилериз түгъметна. Идахъ галаз алакъалу яз министртин кабинетдин руководителдиз къвед-пуд лагъай сменайра къелзай аялар авай школайрин си-ягътар тади гъалда түккүрүн патал бүйругъ гана. Хасавюртда ва Махачкъалада пуд объект вахтунда эцигина күтъягъун лазим я.

РД-дин финансрин министерстводи образованындин организация эцигун патал финансрин таъватар вахтунда гун лазим тирди къейдна. Хууруун школайрин материально-технический база мягъкемарунин меслайриз къетлен фикир гана.

(“ДП”)

Йисан 1-форум

Мегъамед ГЪАБИБОВ

РД-дин Премьер-министр Абдусамад Гъамидован регъбервилек кваз 28-илюндиз республикада Дагъларин йис тухунин тешкилтувилин комитетдин заседание хъана.

Рикъел хин хъи, 2016-йис Дагъустандин Кылини Указдадилди республикада Дагъларин йис яз малумарнава. Асул вакъя 26-29-илюндиз тухудай Дагъларин форум - “Россиядин Дагъустан территорияр менфялтувиленди вилик тухун” международный илимдинни практикан конференция жеда. Ина улькведин жуъреба-жуъре субъекттин, къепепатан государствойрин векилри, гъакъни карчиири, общественный и имиджин союзтвийри иштиракда.

Форум Махачкъалада, Ахчегъ, Хунзах та Тляраты районда къиле тухуда. Сифте юкъуз мумъманриз милли гъакътар къалурда, ахга республикадин Кылини иштираквал аваз пленарный заседание, йикъян эхирдайни суварин

концерт жеда. Ахпа форумдин къвалах республикадин районда давамарда. Инра манийрин фестиваль, поэзия-дин вечер ва “Цамаури” фестиваль къиле фида.

Накъян заседанинда гъакъни Дагъустандикай фильм къалурун тешкилунин ва халкъдин художественный сеняткар устадрин выставкаяр ачуҳнин гъакъиндайни сүзъбетар авуна. Идалайни гъейри, Дагъларин форумдин йикъяр къиле тухун патал жегъилрикай волонтеррин корпус тешкилунин, республикадин муниципалитетар желб авуналди, милли гъятар тешкилунин гъакъиндайни ихтилат фена.

Заседанинда нетижайрой Дагъустан Республикадин “Урусларин географиядин сообщество” ВОО-ди санал къвалахнин гъакъиндайни икъардади проект мукъофиди гъазурин, Дагъларин Хартиядин ва “Россиядин Федерациядин дагъларх территорияр вилик тухунин гъакъиндай” федеральный закондин концепциядин гъакъиндай декларация гъазурин чарасуз тирди къейдна.

Эхирдай Абдусамад Гъамидова къейд авурвал, Дагъларин форум вини дереждада аваз къиле тухун патал мукъофиди гъазур хъана къалда, адан гъар са пай патал жавабдар ксар тайинарун лазим я.

(“ДП”)

Терроризмдиз - вать!

Агъалияр дикъетлу жезва

Земфира БАБАЕВА

Малум тирвал, эхиримжи йисара Дагъустанда, гъатта чи дагълху хуърера, арандин тамара, масанранни террористрин вилик пад атүн патал терроризмдиз акси маҳсус құуватар, тешкилатар кардик кутунва. А тегъульдикай общество, гележек, Ватан хуъдай рекъер жағъурзана. Кыблепатан Дагъустанда лагъайтла, эхиримжи вахтара са шумуда террордиз акси гъерекатар (КТО) кылип тухванва. Алай вахтунда Мегъарамдухурун районда терроризмдин, диндин экстремизмдин жигъетдай авай гъаларикай, ана кардик квай терроризмдиз акси комиссияди тухузтай қівалахдикай сұльбетун чна райондин АТК-дин аппаратдин кыилин пешекар Шериф Ферзиллаевич АЛИХАНОВА-ВАЙ тәлабана.

- Мегъарамдухурун район гъамиша ислаявиледи, зегьметда еке агалкүннар къазанмишунанди, хуърун майишатдин хъсан еридин гзаф къадар продукция гъасилуналди тафаватлу хъайди я, - къейдизва Ш.Алиханова. - И хел вилик тухун патал ина вири шарттар ава. Экстремистар, террористар лагъайтла, ина виликай хъайди туш. Чөхіл пай хуърера мискинарни авайди тушир. Алай вахтунда района эцигнавай 21 мискиндикай 19-да қівалахзана. Оперативный гъалар района къайдадик, абур датланча чқадин самоуправленидин, къайдаяр хуъдай органрин гъучивалик ква.

■ Терроризмдиз акси комиссияди мусалай қівалахзана ва аник вужар ақатзала?

- АТК-ди чи районда 2006-йисан 6-мартилай қівалахзана. Алай вахтунда адан председатель "Мегъарамдухурун район" МР-дин кыл Фарид АГЫМЕДОВ, секретарни общественный хатасуз-вилип ректый мунципалитетдин кыилин заместитель Зайнудин АЗИМОВ я. Райондин мунципалитетти, хуърерин администрацийи, чи комиссияди, къайдаяр хуъдай органри, общественный, жеғылприн, диндин организацийи санал қівалахун, гъавурдик кутун себеб яз, агъалияр дикъетлу жезва, шакфизвайбурукай абуру комиссия хабардарзана. Террористрин дестейрин гүгъуна къайдаяр хуъдай органрин күллугчияр гъатайла, абур чи район Сулейман-Стальский ва маса районорих галаз сергъятламиш хъанвай тамара чүнүнж жезва.

■ Эхиримжи къве йисуз террордиз акси комиссияди гъихътиң қівалах тухвана?

- Мунципалитетда и комиссиядин қівалах терроризмдин ва маса чуру гъерекатрин вилик пад къунихъ, агъалияр, жеғыл-жаванар гъавурдик кутунихъ элкъурнава. Алай вахтунда республикада агъалийринг хатасузвал хън гъукуматдин органрин қівалахда, гъелбетда, кылинди хъанва. И жигъетдай райондин АТК-дин аппаратди, къанун-къайда хуъдай органри, хуърерин кылери, мискинин имамри, общественный тешкилатри санал тухузтай қівалах мадни гужлу ииз алахънава. Чна вахт-вахтунда мунципалитетдин кыл Фарид Агъмединов иштираквал аваз комиссиядин заседанияр тухузва, АТК-дин къараар талук құуллугчияри, идарайтив агақтара. Ақылтазава несилдихъ галаз терроризмдиз экстремизмдиз акси профилактикаид қівалах, дұз ректелай алатнавайбурухъ галаз сұльбетар тухузва. Тайнарнавай графикал асасла яз терроризмдин идеологиядин таъсирдик ақатзала жегъилрихъ, къанун-къайда хуъдай органрин учетда авайбурухъ, бандгруппайрин членрин яш тамам тахъанвай аялрихъ галаз райондин АТК-дин рабочий группайри, абурун қівалериз физ, сұльбетарзана. 2016-йисан сад лагъай кварталда ихтиң сұльбетар 26 сеферда тухвана. Гъа гъисабдай яз, къанун-къайда хуъдай органрин, жеғылприн, диндин организацийи, ветеранрин, мискинин имамрин иштираквал аваз агъалийринг галаз "элкъевей столар", семинар-совещанияр, спортдин ва культурадин мәрекеттер кыле тухвана. "Централизованная библиотечная система" МБУК-да кыле фейи "Рикеле алама, гъам чұгвазва" табарин выставкада 2 ағзуз касди иштиракна.

■ Учетда авайбурун къадар гъикъвана? Абурун яшайищдал ни гъучивалик ква.

- РД-дин къанун-къайда хуъдай органрин Мегъарамдухурун райондердин учетда салафитрин, вагъабитрин таъсирдик квай 283 касава. Террористрин жергейра аваз Сирияда 24 кас, ДТГ-дик (диверсионно-террористическая группа) кваз тамара 3 кас (сад вичин хушуналди абурун жергейрай экъечіна), "Южная" бандгруппада 3 касава. Жұмыздын капі ийдайлар, са бази хуърера мискинра сходар қіватл жезва. Участковый инспектори абурун датланда гъучивалик. Жаванар, жеғылар чуру таъсирдик ақатун мүмкін тир вири терефриз артух фикр гузва ва вилик пад къазва.

Агъалияр терроризмдинни экстремизмдин тегъульдик хаталувиликай хабардар авунин, адан вилик пад күнин карда къайдаяр хуъдай органри гъихътин еке роль къүгъзваты чиринин мураддалди райондин массовый информациинан тақытрын күмекталди информациядынни пропагандадин қівалах тухузва.

Са раҳунн алач, ОМВД-дини АТК-ди алака аава, санал қівалахуныхъ еке метлеб ава. И жигъетдайни виликамаз меслятнавай план туындарнава.

Жегъиль-жаванарин арада терроризмдиз акси профилактикаидинни тербиядин, экстремизмдихъ майилар авайбурухъ галаз қылдин маҳсус сұльбетар тухун патал МР-дин кыилин къардалди рабочий десте тешкилнава.

Чи районда ихтиң практикани ава - хуърерин, майишатрин кылерихъ анра гъихътин гъалар аватла, абуру вучтин қівалах тухузватла, яб ақалзана. Идалайни гъейри, муниципалитетдин кыли - АТК-дин председателди қівалахрал датланда гъучивалик. Терроризмдин идеологиядиз акси серенжемар гъакт тівар паталди тешкилнүн рехъ гузва. Ам райондин жегъильгин арада терроризмдинни экстремизмдин идеяр чу-күнин вилик пад күн, абуру важибу месслаяр гъялунал желб авун патал культурно-массовый мәрекетар, элкъевей столар, классдилай къеце тарсар ва форумар тухунин инициатор я. Идайни гъейри, Россиядин РД-да авай ОУФСБ-дихъ ва ОМВД-дихъ галаз санал НВФ-дин членар ислаяр уммуздыл хидай серенжемар тешкилнава.

Райондин администрациядин пресс-құуллугъди Интернетта "Антитеррор" раздел авай сайт ачуна, адаптациян кылдин пешекар машгүл жезва. Терроризмдинни экстремизмдин тахқай тахсиркарвилер авунай жаза чуугуна хтанвайбур дұз уммуздыл элкъевер хъевун патални (социальная реабилитация) талук қівалах тухузва.

"Мегъарамдухурун район" МР-дин терроризмдинни экстремизмдиз акси қівалахдикай хабардар авун патал сайтда 60-далайн гзаф материалар ва видеороликар эцигна ва чқадин телевидениейді къалурна; райондин "Самурдин сес" газеттдин чинра терроризм ва экстремизм негъязавай информация, МР-дин руководство-дин рахунар чапзана.

Исламдин заведенийра көлиз къецепатан улыквейиз фин къайдадик кутун, гъактнин анра көлена хтайдыр уммуздыл дұзғынан рекъел хунан (адаптация) патал серенжемар тайнарнава.

■ Аялар авай чакырда гъихътин қівалах тешкилнава?

- Районда авай умуми образованидин 33 мектебдик 29 видеогүзчилдай тақытрапади тадаракламишнава. Райадминистрацияди образованидин министерстводиҳи вә ОМВД-дихъ галаз санал яшар тамам тахъанвай аялар яшамиш жезвай хизанрин гъалар, анра экстремизмдиз майилвал авунин лишишар аватла ахтармишнава. Вири мектебра "Антитеррор" серенжем тухвана ва мадни тухуда.

Терроризмдин, экстремизмдин аксина тухузай қівалахрин къадар ва жуъреяр, гъелбетда, генани гзаф я. Къуй вирина ислаярнава, сағылам гъалар хъурай. Виридан къуватар сад авурла, тухузтай қівалахдихъ нетижаярни хъсанбұр жеда.

* * *

Терроризмдиз аксивал авунин барадай госполитика уммуздыл кечирмишунин карда актилдаказ иштирак авунай Мегъарамдухурун райондин кыл Фарид АГЫМЕДОВАЗ СКФО-да РФ-дин Президентдин Бекил Сергей МЕЛИКОВА чухсағылудин чар ганва. (1-чинай кіела)

Депутатрин форумар

Уммуздын яцла жен

Дашдемир ШЕРИФАЛИЕВ

15-июндиз "Ахцең район" МР-дин за-седанийрин залда депутатрин форум кыле фена. Ана райобранидин, хуърерин поселенийрин депутатрилай, СП-рин кылерилий гъейри, райондин кылин заместителри, РД-дин Халқын Собранидин депутат В.АШУР-

нис, харжийрин менфятлувал хажун-нис къар йикъан дикъет гун, депутатар гъамиша уммуздын яцла хъун важиб-лу я. Депутатрий хуърерин кылери, администрациярин күллугчий-рин ківалахдал гүзчивал тухуз жеда. Гъайф хы, гъелелиг хуърерин кылери депутатрин собранийрин вилик гъахъ-гысабар ийизвач. Умудлу я хы, мукъвара и нұксан арадай ахъудда.

БЕГОВА, Ахцеңа авай Россиядин ФСБ-дин погранкүллугъдин күллугчы полковник И.ШЕПТУХИНА, полициядин межмуниципальный от-делдин начальник М.АГЫМЕДОВА, общественный тешкилтрин векилри ва теклифнавай маса ксари ишти-ракна.

Форум ачухай райобранидин председатель А.ГЪАЖИЕВА қіватынан 31-майдыз Махачкъалада кыле фейи республикадин депутатрин 1-форумдин асул тезисрих галас та-нишарна. Ада къейд авурвал, района алаш тухунда векилвалдай органрин күрүлушкір хуърерин депутатрин 14 собрание ақатзала, абурун заседаний-ра 114 депутатти иштиракава.

Алатай ийизу кыле фейи сечкияр күн нетижада ина депутатилин корпус аквадайвал цийи вә жегъиль хъянба. Хейлил маса месслайрих галас санал къенин хътин шарттарда де-путатри налогрина база мялькемару-

Депутатрин ківалахда террориз-дизни экстремизмдиз аксивалунын къе-тілен чка күн лазым я. Малум тирвал, чи улыкведа Госдумадыз ва маса держай-рин депутатар хъягъунин сечкияр кыле фида. Абуру тешкиллудаказ кыле тухун патал гъазурвилер вахтунда акуна қланда. Президентдин ва РД-дин Кыл РАбдулатипован чарара, кар алај про-екттра къалурнавай месәләйрәп уммуздыл мүмкінвал гуда.

Мярекатдал райондин кылини заместитель Р.ГЫАМЗАЕВ, общественный палатадин председатель А.ИС-МАИЛОВ, полковник И.ШЕПТУХИН, полициядин отделдин начальник М.АГЫМЕДОВ, "сельсовет Хрюгский" СП-дин кыл М.РАМАЗАНОВ, "Цу-ругурин хуър" СП-дин кыл Ш.МЕРДАНОВ, "Возрождение" АНО-дин пред-седатель, РД-дин Кыллин ихтибарлу ксарин Советдин член К.МАМАЛИ-ЕВ ва масабур рахана.

Еке къуват я

Хазран КЬАСУМОВ

Сулейман-Стальский райондин депутатрин сад лагъай форума МР-дин кыл Н.Абдулмуталибова, РД-дин Халқын Собранидин депутат Г.МЕГЬАМЕДОВА, райадминистрациядин кыл Ш.МЕГЬАМЕДХАНОВА, рай-собранидин, хуърерин администрациирин депутатти, райадминистрациядин управленийрини от-делрин, гъакт федеральнын республикан-ский территориальный органин руководители, политический партий-рин ва общественный организаций-рин векилри иштиракна.

Форум Н.Абдулмуталибова ачуна ва "Дагъустан Республикадин де-путатрин форумын қіваладын нети-жайрикай ва муниципальный район-динни хуърерин поселенийрин векил-валдай органрин везифайрикай" тема-дай доклад авуна.

Районда 181 депутат ава, абурун чөхіл пай "Сад тир Россия" партиядин чекадин отде-ленидин секретарь Б.ШИРИНОВ, Цмуррин хуърун кыл Р.АЛИБЕГО-ВА, Сийидрин юқыван школадин муллім, Къасумхурун поселенидин депутат С.ИБРАГИМОВ, Сайтарху-рун школадин директор, Уллуге-таярии хуърун депутат Н.ГЪАЖИ-МИРЗОЕВ, Къасумхурун поселени-дин депутаттар тир М.АЛИЕВ, Ю.КЪУР-БАНОВ, технический илимрін кандидат Айдын БАЛАБЕГОВ рахана.

Форумдал Н.Абдулмуталибова гъар са карда чешне къалурнавай депутаттар тир Закир ГъАСАНОВАВ, Къужа ХАНОВАВ ва Сайд ИБРАГИ-МОВАВ гъурметдин грамотаяр вах-каны.

Низ сес гуда?..

Мердали ЖАЛИЛОВ,
литературадин редактор

Гъилевай йис чи уълкве,
халкъ патал къетленди,
политикадин жигътдей
лап кар алай месэлэяр
гъялун вилик квайди я.
Имни РФ-дин Госдума-
диз, чадин парламент-
риз сечкияр къиле туху-
нихъ галаз алакъалу я.

Госдума, парламент-
абур гъвечи метлебдин гафартуш, ихтилат
чи государстводин (гъукумдин) къилин ор-
гандикай - законар, къанунар къабулзай,
гъя идалди чун вилики финин асул рекъер
гъихътинбур жедатла тайинарзай чадикай
физва.

Гъасята суал къvezva: чаз гъихътин об-
щество, яшайшидин гъихътин гълар герек я?
Месела, демократиядикай, инсандин ихтия-
рап хуныкай, адас азадвилер, мумкинвилер
тъминарунай, гъахълувиликай, ачухвил-
кай ва ик мадни маса шартларийкай рахаг гзаф
йисар я. Амма чи инсанри чеб гъйкъл гъиссаз-
ва? Жагъизвани вирибурув чикий гзаф ра-
хазвай азадвилерни агадвилер? Закондикай
вирибуру патал сад тир диктатура (эвелимжи
чурлиз тежер шарт!) хъянвани?..

Инсан усаларзай, виляй вегъезвай
адалди алверзай, гъахъ күрүк кутазвай
шартлара авани, тахъайтла инсанрин лайих-
лувал вине твазвай, гъахъ сад лагайт царце
тунвай, закондиз гъуреметзай шартлара?..

Инсанар хиз акваз, жанавуррин къайдада
къиле тухузвани? Садаз вири ачух яз, ма-
садавай гъя эхиримжидин къакъудзован? Ада-
латдикай рахаз, чапхунчивил машгъ-
ул яни? Хебни жанавур какадарнавани? Их-
тибариз жезвани садавай масадаз?.. Зегъ-
мет чуగуна къил хъуз жезвани?..

Аку садра, сечкияр рахаз клан хъай-
валди рикъел къевзай къван сулар. Жава-
бар гуз реъят сулар туш. Зи рикъел саки 16
йисан идалай вилик улькедин Президент-
дин сечкияр къиле тухудайла чи регионда
В.Путин патай ихтибарлу векил яз хъягъай
алим, гъя чавузни, гилани РД-дин Халкъдин
Собранидин депутат Г.И.Мегъамедова гайи
са интервью хъзвана. А материал "Ирида
алцума, ахпа..." - къиль алаз чи газетдин
2000-йисан 23-марцдин нумрада чапнава.

Ана сечкияр гъахъбуру хъуниз, сечкия-
р язъалмиш тахъуниз, обществода сагълам
гълар тъминарун талукарна лагъанвай
лап къиметлу гзаф теклифар, дерин мана-
дин фириар ава. Вири абур гъя чавуз РД-
дин Президентвиле кандидат, гила Прези-
дент В.В.Путина халкъдиз рекъе тур "Ачух
чарчай" къачунвайбурс я. Са бязибур заз ги-
лани рикъел хиз кланзай:

- вичин гражданар хъуз тежевайди, их-
тибар квадарнавайди государство яз амуъ-
дач;

- чиновники "чарар юзурзая", крап - въ-
Къуллугъдин низам лугъудай гаф вуч ятла,
саки рикъел алама;

- гъайиф хъи, парабуруз законди агъавал
авунихъай кичлезва. Иллаки са курур вах-
туна лап еке девлеттар чин гъиле гъатна-
вайбуруз;

- демократия - им закондин диктатура я.
Чин къуллугъдин жигътдей законар хъу-
нин мажбурун - ват;

- законри къвалахун патал жавабдар кса-
ри - чиновники чипи къвалахна кланда:

- вичин михътир руководителдивай михъ-
ивиледи къвалахун истемишиз жеда;

- чи еке везифа чи кесибилихъ галаз женг
чугун я... Чна чаз хиве къун лазим я: чиди
кесибизд инсанрин девлетлу улькве я... Лап
еке девлетар аваз, чун гъакъван кесиб яша-
миш жезва. Гъатта тъульнал къенятзайбурс-
ни гзаф я;

- чи чехи яшдин неслиди ахътин дявей-
ра гъаливилер къазанмишна, ахътин зурба
государство тукъуруна, девлетар гъасилна.
Къени чна незвайди, ишлемишзайбайди гъя
несилид гъасилай девлет я...

За и келимаяр вучиз гила, акъван йисар
алатайла, тикрарзавайди я?

Себеб сад я: ихтилат чи государстводин
къилин ва гъакъни чадин самоуправленидин
органриз сечкияр тухунай физва. А орган-
ра гъихътин депутаттар хъайитла, гъадалай чи
обществодин, санлай халкъдин гъаларни
аслу жезвайдал шак алач. Им винидихъни
къеднава:

Къурелди, сечкичиири гъар са депутат-
дин (кандидатдин), гъар са партиядин (пар-
тийний спикерский депутат хъязава эхир)
гъакъндин, ирид сеферда алцумиз, низ сес
гудатла фирира къланзая:

Инал зи рикъел Дагъустандин халкъдин
шашир, чеххарифдар Цадаса Гъамзата ви-
чин вахтунда къхъе зурба ширини хъзвезва:

Вич асулдай - ланш какур,
Хъен жеч эхир адахъ дуъз.
Дуъзурукуй лап дуъзбур,
Ша, хъягъин Советдиз.

Къайгъусудзи я чубан -
Амуъдани съурье сагъ?
Вирибуруз хъухъ зи ван -
Кас хъягъя гъакъисагъ!

Къанихдини фашалди
Аватда фад гъуреметдай.
Тараща куын дажалди,
Вегъез вири къиметдай.

Квадра гъар са мацлахай,
Ам вич вичин агъя я.
Къерех хъухъ куын адакай,
Ам чи чилиз яргъя я.

Ришиветбазни хъягъун
Тлал я къилиз, шак алач.
Чидай кар - чулакъягъун,
Лалаг чириун як алай.

Девлемт ава лагъана,
Аман, куыне сес гумир.
Яман кар я, айгъана,
Ахмакъриз гъевес гумир.

Магъамадан шив дири
Я лугъуз, тариф мийир.
Хуруръ килиг, вуч ири
Къуччагъар зайдиф мийир.

Халкъдин къшлихъ гъетерин
Хъун лазим я эркинвал...
Ахмакъ къили къвачери
Хгудач гъя секинвал.

Къве чин алай тулайриз
Ачух мийир ракларар.
Рехъ гудайбуру гъиллэриз
Пешедамаз кукъеара...

Намус михъи, гъил михъи
Ксарал хъухъ къару куын.
Инанмиш хъухъ, абуру гъич
Ийидайд туш яру куын.

Зи дагъевияр! Багърияр!
Хъсанбурукуй хъсанбуру.
Хъягъиз хъухъ сечкияра,
Чипи зеъзмет масанбуру...

И шиир къхъедалай инихъ 95 йис алатна-
ва. Амма ада гъя къе къхъеда хъиз ванзава.
Низ сес гуда? Низ гудач?..

Фагъума, ирид сеферда алцума, гекъига,
хъсанди, гъератлуди хъендик тұна, ахмакъ
са къучидиз сес гумир! Гзаф раҳадай лагъ-
лагъидизни сес гумир? Килиг, хъре, район-
да, умурда ам вуж ятла... Законрихъай кич-
чебур гзаф раҳада, зегъметдихъайни киче
тирияли...

Сечкияралди хейлин вахт аматлани, абу-
рукай гиламас гъарда фикр аврутла пис же-
дад... Зун са партиядинни векил туш. Жуван
халкъдин, пешедин рекъяр милли журнали-
стикадин векил я. Гъавилай заз жуван лезги
халкъдин ва санлай чи республикадин хей-
лин тлал алай месэлайрикай хабар я. Журна-
листивай гъяллиз тежедай, амма депутатиз
клан хъайитла, чиновникар чипел желб ийиз
жедай крар... Ультекем ксариз сес гун!.. Ингъе
зи фирир.

"КъепПир Айисат" мугъман хъанвай

Мегъамед ИБРАГЫМОВ

Алатай гъафтеда Махачъалада
Урусрин драмтеатрдин дараматдин
гъвечи залда Лезгирийн Стлан Сулей-
манан тъварунихъ галай госмұздрамате-
атрдин колективди "КъепПир Айисат"
тамаша къалурна. Къейд ийин хъи, та-
маша гықақтый Селимбек РАМАЗАНО-
ВАН пъесадал бинеламиш хъана эциг-
навай. Авторди пъесадилай гъейри,
"КъепПир Айисат" роман ва ширикрай
ибарат тир "КъепПир Айисатан манияр"
кътбени чапдай ақъудна.

Лагъана къанда, "КъепПир Айисат" ли-
рикидинни психологиядикай (лирико-пси-
хологическая) драмадихъ галаз милли
театрдада рикъалай абур гъеле 2000-йи-
сара таниш хъанай. Мад сеферда тама-
шадиз килигунихъ цыгел ватанэгълий-
рин тлалбуналди, театрдин коллектив
"КъепПир Айисат" цийи рангар, дегиши-
вилер күхтена сөнгнедал ахкүддай фи-
кирдад атана. Артистылай XIX асирдин
къвед лагъай паюна къиле фенвай вакъ-
иаяр хъсан дережада аваз, итижлуда-
каз, фикир желбдай тегъерда къалуриз
алакъына. Меркезда яшамиш жезвай чи
ватанэгълийризни тамаша хуш хъана. И
кардин гъакъиндай чехи пай ағланвай

Зарифа КЪУХМАЗОВА, хтудин - Ома-
лия КЕРИМОВА, Агъабеган къуншидин
- Руслан МИРЗОЕВ, Айисатан дусту-
нин - Фатима ЗАГЬИРОВА къуғъвана.
Вирида чипин игитрин образар халис уст-
тарди хъиз арадал гъана. Тамашадин режиссер -
Дагъустандин халкъдин артист Мирзебег МИРЗЕБЕГОВ, художник -
Димир ИСАҚЬОВ ва композитор -
Мавлудин ХАИРОВ тир.

Лезги театрдин къизилдин фондуна
гъатнавай и тамашади инсанриз мад
сеферда умурьдин гъакъикъат гъихъ-
тинди ятла къалурна ва абурув Гъару-
нанни Айисатан хер алай къисметдин
шад ва пашман легъзеяр гъисиз туна.

Ихтияррин къаравулда

Надият ВЕЛИЕВА

И икъара авар чалал акъатзай
"Гъакъикъат" газетдин редакцияда
республикадин СМИ-рин векилар ин-
санрин ихтиярар хунын рекъяр РД-дин
къилин уполномоченный Уммупазиль
ОМАРОВАДИХЪ галаз гъурушмиш
хъана.

Вичин раҳунра У.Омаровади инсан-
рин ихтиярар хунын институт квекай
ибарат ятла ачхана.

- Инсанрин ихтиярар хунын инсти-
тут чи республикада 2006-йисалай кар-
дик ква. Уполномоченный вилик акъ-
вазнавай къилин месэлайрикай сад рес-
публикадин жергедин агъалийрин ва
къуллугърал алай инсанрин арада ала-
къя тешкилуникай ибарат я. Ихтиярар
хунын рекъяр къымекъ тлалбазайбурун
чехи пай пенсионерри, инвалидри, гзаф
аялар авай дидейри, текдиз амай дидей-
ри, етим аялри арадал гъизва, - лагъана
ада.

У.Омаровади гафарай малум хъ-
идал, йиса адав 1497 тлалбун агаъзва.
Государстводин властдин, чадин
самоуправленидин ва къанун-къайды

худай органрихъ галаз санал къвала-
хунин нетижада абурукай хейлин месэ-
ляяр энгел тавуна гъялдай мумкинвал
хъана.

Ихтиярар хунын рекъяр къумек
тлалбазайбурун арада республикадин
меркездин агъалияр гзаф авай. Район-
рикай рахадитла, виридалайни гзаф арза-
яр Хасавюрт, Дербент, Буйнакский ва Ах-
вах районар къевзева.

Къейд ийин хъи, инсанрин ихтиярар
хунын рекъяр РД-дин къилин уполномоченный
Уммупазиль Омарова месэ-
ляяр гъяллиз жезвач. Чахъ авай къу-
ватдикай, мумкинверикай менфат
къачуна абуруз къымекъ гуз алахъзава,
- лагъана У.Омаровади.

- Гъелбетда, чавай са декъикъада чи
ватанэгълийрик къалабулух кутазвай
месэляяр гъяллиз жезвач. Чахъ авай къу-
ватдикай, мумкинверикай менфат
къачуна абуруз къымекъ гуз алахъзава,
- лагъана У.Омаровади.

Гъурушшиң сергъятра аваз Уммупазиль
Омаровади журналистрина са жер-
ге маса суалризни жавабар гана.

Хизандин карчивал

Гъазурайди - Ханум ШАЙДАБЕГОВА

РД-дин карчивилин ва инвестицийрин рекъяй агентстводин пресс-къуллугуди хабар гузтайвал, Госдумадиз "Россиядин Федерациядин хизандин карчивал вилик тухунин гъакындай" законопроект рекъе тунва. Законопроектда хизандин карчивилиз государстводи гудай күмекдин серенжемрин къайда къейднава.

- Алай вахтунда хизандин бизнес гъвечи карчивилин асул мақсад я. И жуъредин бизнес Дағыустанда хъсандақаз вилик физва. Хизандин карчивилин инсанар кеспидалди таъминарзава, гъакыни квалахдин цийи чкаяр тешкилдай мумкинвал гузва, - къейднада агентстводин руководитель **Башир МЕГЬАМЕДОВА**.

Адан гафаралди, эмениндиц са хизандин член-

ри кутазвай пай 50 процетдилай гзаф тир карханадиз гъеччи ва лап гъеччи кархана лугъуз жеда. Гъа са вахтунда са хизандай тир работниковин къадар умуми рекъемдин са паюнилай тимил хъана виже къведач. Кылдин карчивилин гъатта са работник адан хизандин член яз хъайтла, а субъект хизандин карчивилин кархана яз гысабда.

- Законопроектдих галаз къадайвал, къедай ийсуз Россиядин Гъукуматди хизандин карханайриз государстводин күмекдин серенжемар, гъа жергедай яз гъеччи ва юкъван карчивал вилик тухунин рекъяй Федеральный корпорациядайни къабулун лазим я.

Законопроект къабулайтла, гъа и жуъредин серенжемар РФ-дин субъектини, гъакыни чкадин са-моуправленийрин органини къабулда, - алана хъувуна Б.Мегъамедова.

"Зеленкаяр" хгудач

РД-да авай Росреестрадин пресс-къуллугуди хабар гузва: вири россиявийриз адет хъанвай "зелёнка", яни мал-мулкунин гъакындай государстводи къейдзаяв шагъадатнама цийи йисалай хгудач. "Мал-мулк (къвалер, чил) къейд авунин государстводин закондин гъакындай" дегишивлер алай йисан 13-июндиз тунва.

Чешмеди гъавурдик кутурвал, асул гъисабдай и дегишивал Кадастрадин мал-мулк ва реестрадин ихтиярар сад авунин государстводин Сад тир мал-мулкунин реестрадик кутунихъ галаз ала-къалу я.

Гъа са вахтунда "зелёнкаяр" гунин кар акъварзаруни ганвай документриз са жуърединни таъсирида, абурни гъакынкъибур яз гъисабда, инанмишарзава идара.

Цийи вилик баянтар гудайла, Дағыустан Республика кардик квай Росреестрадин управлениндин руководителдин заместитель **Шамил ГАЖИЕВА** къейдна хыи, делилар саднавай базадиз "Единый государственный реестр недвижимости" (ЕГРН) тъвар гуда, ада рекъемар тикрарун арадай акъуда.

Мал-мулкунин государстводин Сад тир реестрадай къачунвай (выписка) чар кадастрадин гъахъ-гъисабди ва ихтиярар ганвайдан ва садлай масадал гъалтзаявайдан гъакындай гъукоматдин актара тайинарда.

- Алай вахтунда мал-мулк вичин тъварцыхъ яғыз қланзай арзачиди сифте а объект кадастрадин гъахъ-гъисабдик кутун лазим я, анжак ахпа адавай вичин хуси ихтиярар къейд ийиз жеда.

Цийи къайдади мал-мулкунин гъакындай делилар дүзбүр тирди хажда ва хусиятичилор ихтиярар къейддай вахт курур ийиди, - лугъузва руководителдин заместителди.

Цийи вилихъ мад са асанталвава. Амни чил ва я квай хусивилин ихтиярар къейд ийидалди вилик а касдиз Кадастровый палатадиз кадастрадин гъисабдиз къачунин гъакындай кылдин арза гуннин лазимвал авач. Цийи законди мал-мулк регистрация авунин кар хейлин асантзава. Закон къуватда гъатайвалди гражданин кадастрадин гъахъ-гъисабдин, гъакл ихтиярар къейд авунин документарни газээ Росреестрадин ва я гос-къуллугъурин гзаф везифа яр тамамардай центрадиз фин лазим я. Идахъ галаз алакъалу яз къедерин вахт курур, регистрациян жавабдарвал артух жезва. Законда къейдзаявайвал, реестрадин чөхли пай электронный жуъреда тухуда, мал-мулкунин гъакындай государстводин Сад тир реестрада авай къедерикар вирибурувай, эгер законди маса къайдай эцигнавачтла, менфят къачуздай жеда. Кхъинар дегиши хъайтлани аллатай вакъияр амульда. Икъл, саднавай реестр гъа са вахтунда архивни яз жеда.

Икъл, цийи законда объект гъахъ-гъисабдик кутадай вахтар курур авунва. Документар МФЦ-дай ганваз хъайтла квалахдин 12 икъалай гзаф тушиз, ихтиярар къейддай органрай арза ганваз хъайтла, рабочий 10 икъалай виниз тушиз гузлемишида. Эгер объект кадастровый гъахъ-гъисабдик кутунин лазимвал авачтла, хусивилин гъакындай шагъадатнама 9 ва я 7 икъалай вахкуда.

Виниз тир бегъерар патал

Райсудин НАБИЕВ

Календардин гъисабралди гад вичин ихтиярда гъатнава. Ида вахтуниз талукъ чуылдин квалахарни къалин хъанвайдакай, абур сад-садан гуѓгуњунлаз, галай-галайвал кылы тухунни гепек тирдакай хабар гузва. И кар дериндай гъисавай, чилихъ галаз сих алакъаяр гъузай арендаторри, лежбервилинни фермервилин майишатрин кылевайбуру, абуруз гафунадини кардалди күмекар гузай пешекарини АПК-дин руководителри алай вахтунда салара, узъумлухра, багълара, техилар цанвай никлер ва вахтунни истемишзаявайвал агротехникадин квалахар кылы тухузва. Ахътинбурун жергеда "Курхуъ" тъвар алай лежбервилинни фермервилин майишатдин арендаторарни ава. Мукъвал-мукъвал марфар къваз, чимелвилер жезватлани, абур чипин участокриз физва, килигзава мал-къарадакай хъзвава, нубатдин агротехникадин квалахарни ийизва. Бязибурухъ галаз чна и мукъвара сүзъбетар авуна.

- Зи участок яргъа паласада аватлани, зун гъар юкъуз аниз физва, - лугъузва вич виликдай "Самурский" совхоздин директор хъайи РД-дин хуърун майишатдин лайиху пешекар Саруғланов Вилимета. Исятда лежбервилин майишат тешкилнава, багълариз къуллугъузава, техилар битмишарзава. Адан сүзъбетдай малум хъайвал, 5 га хтун ва ичин, са тимил күнгъе хъанвай чуль-

хверин (ам цийи хъувун пландик кутунва) багълар, 30 га зулун техилар цанвай никлер ава. Къвайи марфари къелемрин арайриз хъчарни векъер акъуднавай. А чайкрайз, энгел тавуна, дик яна, араяр гъялна, къайдадиз гъанва. Идахъ галаз ге-рек чайра обрезкайарни авунва, никлериз гербидар яғызни гъазурвал акунва. Шаш кутур жегыл багъда малари зиян гуниди зайиф хъайбурун чкадал 150 къелем ахкүрнава, вири фарашдиз экъеччина. Никлер къацаарин гъални хъансава. Чими гад алукъуниди техилрэз къиб язава, диг-миш жезва, техилар квайтэз эгечдай вахтни акъван яргъал алач. И кардизни гъазур хъана қланзава. Четинди комбайндин месэла я. АПК-дин руководстводи арендаторриз, гаф сад хъана, уртах комбайн къачун меслят къалурзава. Амма адахъ гудай миллионар авач, тлем акъказава.

Мукъвал арендаторар тир Шайдаев Сефербег, Саруғланов Нарим, Сийибулаев Тарлан ва ма-сабурни чипин участокрихъ гелкъзвезва.

Алатай ийсуз Тарлана 15 тоннхъ галаз буранрин бегъерар вахчуна. Абур маса гана, харжар чкадал хканга. Алай ийсузни хейлин чкада буранар цанва. Адан фикир виниз тир бегъер къачун я. Исятда къенерин гъал хъансава, фараш хъанва, къенерин пунариз накъв ганва, эчелприк михънава.

Гъаваяр ачух хъунихъ галаз арендаторри агротехникадин маса серенжемарни тухудайвал я. Абуруз фикир чипин участокрай виниз тир бегъерар вахчун я.

Зулун тумар цанва

Дашдемир ШЕРИФАЛИЕВ

Ахъцегъ райондин 2100 гектар цадай чилерикай (адакай 400 гектар дигидайбур я) анжак 1800 гектар кардик ква. Цик квай вири чилерин къадарди лагъайтла, 2366 гектар тешкилнава. Магъсулар цун патал Мегъарамдурун райондин зонада авай Черхи къам участокдин цик квачи (богарные) чилер ишле-мишава.

Районда магъсуларвилел машгъул майишатри 2015-йисан бегъер патал вири 312 гектарда зулун тумар цанай: "Луткунский" СПК-ди - 50, "Магъраб" СПК-ди - 91 ва "Самурви" СПК-ди - 80 га. Гъар са гектардай 15,7 центнер бегъер къачунай. Гекъигун патал, 2014-йисуз цай 456 гектардай 4902 центнер (гъар са гектардай - 15 ц) тихил къватнай.

Гила, 2016-йисан бегъер патал мадни тимил - 320 гектардин майданда зулун тумар цанва. Адакай "Луткунский" СПК-ди - 50, "Хрюгский" СПК-ди - 100 ва "Самурви" СПК-ди - 80 га. Алай вахтунда магъ-

сулрин гъал пис туш, гъар са гектардай 16 центнер бегъерар къа-чузвавиляй, гъелбетда, зулун тумарин магъсулдарвал менфатсузди жезва. Майишатра йисалай-суз магъсулар цазвай чилер тимиларунин себебни гъа и кар я.

Ахъцегъ муниципалитетдин хуърун майишатдин управлениндин (УСХ) начальник Адилхан Агъмедова къильин зайдзаявал, зайиф бегъерин къильин себеб магъсулар дигин тийизвай никлер цун я. Адалайни алава, майишатра квалахдай материалиннин алатрин база лап зайдиф, цийи техника къачудай таътарни абурухъ авач. Чуылдин гзаф квалахар еке гъакыдихъ паталай арендада куныз мажбур жезвай техникадалди тамамарзава. Хягъай махсус тумунин чкадал чипин ви-лийисарин бегъердин техил цазва. Миянардай шейэрни, дарманар ба-ътирилий, абурун лап къенят аву-налди ишлемишава. Им девирдин истемишнурив күр аграрный техно-логияр ишлемишүнкайтыч фикирни ийизваж лагъай чал я.

Серенжемрин план түккүрнава

Ийкъара Ахъцегъ районда сан-эпидкомиссиядин заседание хъана. Вилик квай месэла ири карч алай маларин дерматитдиз ва кулык карч алай маларин диареядиз, гъакыни и жигъетдай районда тухуз-вай квалахдиз талукъди тир.

Заседание ачухундай, муниципалитетдин къильин заместитель, санитарно-эпидемиологический комиссиянин председатель А.Шуаева агъалийрин сағылышвал ва саламатвал патал килигзавай месэладин вири кулык карч алай 383387 ва кулык карч алай 874268 гъайвандиндиз цийи къилелай рапар янава ва абурун сиягъарни түккүрнава. Серенжемрин пландин бинедаллас, республикада авай вири гъайванриз къве сеферда рапар ядайвал я. Азарлу гъайванар хузы-вай чкаяр гъар юкъуз дезинфекция ийизва.

Санлай къаучурла Ахъцегъ районда гъалар писбур туштани, гъайванрик азар акатунин къурхулувални амукъазава. Гъикл лагъайтла, алай вахтунда ири карч алай саки 600 гъайван ва кулык карч алай 5 ағз-зурдалай гзаф гъайванар хъультүн кышилахрай татун ялахриз күчарнава. Абурук азар акатунин вилик пад кунын мураддалди гъайванриз рапар ягъиз башламишда. Хуъерин къильери и важибул карда ветработникирнин күмек гун лазим я. Четинвал адакай ибарат яхъи, нехира ва сүрүяр дагъдин ялахра ава. Вакцинация республикадин таъкатрин гъисабдай къилиз акъудзава.

Месэла гъялунин карда райондин УСХ-дин начальник А.Агъмедова, ветуправлениндин къильин дуихтур 3.Керимова, Роспотребнадзордин къильин дуихтур А.Касимова, ЦРБ-дин къильин дуихтурдин заместитель Ф.Шагъмардановади, Ахъцегърин, Фиярин, Калукрин, Чеперин хуъерин къильери активиледи иштиракна. Советчанидал КРС-дин нодулярный дерматит ва МРС-дин диарея азарин вилик пад кунын рекъяй квалахдин план ва график тестиъарна, талукъ тир къарап къабулнава.

3-июль Госавтоинспекциядин югъ я

МВД-дин къурулушда важибул хел

Советрин гъукуматди къабулай къаарардин бинедаллаз шосседин (къван тур вя къир цай) рекъера ва автомобилрин транспортдин центральный управлени-дин къурулушда Государстводин автомобилрин инспекция (ГАИ) кардик кутунай. Гъса вахтунда союзный ва автономный Республикари, гъа жергедай яз Дағыустандани, ГАИ-дин уполномоченыйрин къурулуш тешкилнай. Чи Республикада ГАИ-дин сад лагъай уполномоченный (начальник) Москва шеъгердин Яру Гвардиядин штабдин виликан начальник АЛЬФЕРОВ Виктор Петровичакай хъанай. Адан ишираквал аваз, сифте яз рекъера гъерекат авунин къайдайр түккүрна. Адалай инихъ МВД-дин къурулушда важибул хилерикий сад тир ГАИ четин ва баркаллу рехъ фенва. И лишанлу ийкъан вилик зун РФ-дин МВД-дин Дағыустанда авай ГАИ-дин пресс-къултугъдин руководитель, полициядин подполковник Исамегъамед СУЛТАНОВАХЪ галаз гурушиш хъана ва адавай и месэладиз талукъ яз Республикада арадал атанвай гъалариз баянтар гун талабна.

Алаудин ГЬАМИДОВ

- Лугун лазим я, чи къуллугъ вич тешкилай сифте ийкъарилай инихъ, гъакъыктадни баркаллу рехъ фенва. Адан кылы гъамиша къалах чидай, са-вадлу, жавабдарвал гъиссазай коман-дираш акъвазна. Чи къуллугъдин сифте-ъян регъберрикай яз Омский областдин Сибирский автодорожный институт акъалттарай жегъил пешекар Андрей Афанасьевич Лесняк хъана. Ада Дағыустандин ГАИ-диз 1937-йисан 1-сентябр-дилай 1948-йисан 15-сентябрдади регъ-бервал гана. Адан хиве ГАИ-дин къалах тешкилунин ва Ватандин Чехи дядедин четин ийсара вилик акъвазай месэладиз талукъ гъизифаир гъята...

50-ИСАР Республикадин автопарк гөгъенш, ГАИ мягъем хъайбурукай я. Рекъера "ГАЗ", "Урал", "Победа" ва маса машинар лайда хъана. 1960-1970-йиса-ра автотранспортдин къадар 40 агъзур-дан артух хъанай. 80-90-йисара чи къу-рулушда къетлен дегишвилер кылы фенва. РФ-дин Президентдин 1998-йисан 15-июндиз акъудай Указдин бинедаллаз ГАИ-дикай ГИБДД авуна. Твартылган галаз санал, къуллугъчийрин ихтиярар ва визифаир хейлин дегишарна. Амма къилин визифа, гъа виликдай хъиз, рекъера гъерекат авунин законлу къайдайр хъун яз амукузва.

Алай вахтунда Госавтоинспекциядин къуллугъ къуватла подразделенийрикай сад я. Ада рекъера аварияр тахъун, транспортдин таъватар газ кат тавун ва маса таҳсиркарвилер тахъун патал га-латун тийижиз зегъмет чулагазва.

■ Исаимегъамед Султанович, ала-тай девирра авунвай крарай, къазан-мишай агалкъунрай куль къуллугъдиз баркалла! Къе адакай вуч лугъуз жеда?

- За сифтедамаз лугун, - дугъри-дани, рекъера транспортдин, гъакъл ин-санарин гъерекат къвердавай артух жез-ва. Идахъ галаз алакъалу яз ва тран-спортдин рулдихъ галайбуруу рекъертье-рекъат авунин къайдайр амал тавун се-беб яз аварияр, бедахтвилин душуш-шар, нетижада телефонилер, хасаратви-лер арадал къвезва. Иккъ тахъун патал гъам рулдихъ галайбурун, гъам яхдиз физвайбу-рун патай къетлен уяжал, мукъ-аятвал чарасуз я. Амма гъикъван се-ренжемар къабулзатлани, таъкимар-затлани, Республикадин рекъера аварияр тиймил жезвач. Вучиз? - лугъувани вуна. Вучиз лаъйтла, рекъера гъерекат авунин къайдайрал вирида амалзавач. Рулдихъ ацукашайбүр газф вахтара бегъем тежириба авачирбүр, са артух къелни тавунвай жегъилар, ичи хъван-вайбүр... жезва. Нетижада аварияр, те-лефвилер, еке хасаратвилер ва иккъ мад.

Кылди къачуртла, алай ийсар вад-вацра Республикада 567 авария арадал атана, нетижада 155 кас телефон хъана. Идалайни гъейри, 838 кас жураба-жу-ре хер-къац хуникиди больницайриз

лай къулухъ гъайфар чулагвада, багъна-яр жагъурда, гъя "хатадай хъайди я", жегъилар я, тежириба авачир...". Бес 10-20 йисуз рулдихъ галайбурунин рекъера гъерекат авунин къайдайр чурагава эхир! Рекъерин хаталу чайрал маҳсус зна-кар (тайнин чайрал ийгинвал артухар та-вуниз, вилик квай транспортдилай эля-чунис...) эцигнава. Бес вучиз амалзавач? Тийжиривияй, яни тежириба авачирвияй яни? Ва-а. Ахлакъсузвияй я. Нети-жаярни - туккүрлубур жезва. Кылди къачуртла, алай ийсар талукъ вахтунда анжакъ ийгинвал артухарун себеб яз 28 кас телефон, 124-дазни еке хасаратвилер хъана.

Таксир са шоферринг хиве тун дүз туш. Къвачи-квачи физвайбурунин чеб патал тайнарнавай - рекъера гъерекат авунин - къайдайр амал ийизвач. Иккъ, абуру газф вахтара, рекъин хаталувилизни килг тавуна, тади къачузва, рекъера какатай чайралай элячизава, светофорра яру экв кузайлани рекъелай элячиз башламишзана. Нетижада аварияр, телевилер, хер-къац хъунар арадал къвезва! Мисал патал лугун, алайт вад вацра 108 сеферда яхдиз физвайбурун артухарунин таъватрик акатна. Нети-жада 28 кас телефон, 84-дални хирер хъана. И жижеетдай Махачкъала шеъверди ва Федеральны шеъреди сад лагъай чка къазва.

Мадни, ичи хъвана рулдихъ ацука-навайбурунин себеб яз 14 душуш арадал атана. Нетижада 3 кас телефон, 22-дални хирер хъана.

■ Бесталукъ министерствоири ва ведомствоири, чайрал алай идари-ри и къалахдиз фикир гузвачи?

- Хъсан сувал я. Дугъриданни, абуру профилактикадин къалах бегъем тухуз-вач. Са кар хъайлани, адеп патал ах-тармишунар тешкилзана. Рекъера тук-куль нетижада арадал атунин себебар чирзавач. Анжакъ чайринг СМИ-дин таъ-атрай малumatтар гуналди сергъятла-шиж жезва. Ида муниципальны тешки-латри къетлен фикир гун истемишзана.

Аллагъиз шукур, чи шеърдин бязи чаяр, шеърдинни хуэрерин күчеч-яр са жууре къайдадиз хизана. Машин-риз, яхдиз физвайбурунин регъятивилер жезва. Амма гъерекатдик квай тран-спортдин, гъакъни къвачи физвайбурун къадар гатун отпускаяр, каникулар се-беб яз ийкъалай-къуз артух жезва. Идахъ галаз алакъалу яз, къилинди рекъера гъерекатдик квай гъар сада игъти-ят квадар тавун лазим я.

■ Юлдаш командир, куль пешедин сувар мукъва жезва. За ам квезд муба-ракзана. Къуй квезд рекъера, тъамни умурда къацу экв курай! И лишанлу ийкъан вилик ваз, куль къуллугъдин юл-дашрихъ, гъакъни квел гъар юкъуз гъал-тазав шофферрихъ элкъвена вуч лу-гъуз къланзана?

- Сувар мубарак авунай чухсагъул! Заз жуван къуллугъдин юлдашриз, ГАИ-дин вири работницириз пешедин сув-ар риклин сидкъидай мубарак ийиз къланзана. Гъа са вахтунда, югъ-ийф лу-гъун тийиз, гъамиша рекъе-хуулье, четин ва жавабдар визифа къилиз акъудавай-бурун - рулдихъ галайбурун лугъуз кълан-зана: жуурметлу шофферар, акъвазвани рекъера гъерекат авунин къайдайрал амал тавун, ичи хъвана рулдихъ ацу-куни, транспортдин таъватар къарши-диз къвезвай рекъиз экъеччуни гъихътин туккүрлубур жезва? Гъаниз килгина, гъамиша уя хъулье, мукъяят хъулье, игътият квадармир. Жуван, гъакъ-ни рекъе-хуулье авай инсанрин язух ша.

ГАИ-дин малуматрай

Нурдин РАШИДОВ

- Алай ийсар 19-МАЙДИЗ тади гъалда гел жагъурдай серенжемар кылы тухудайла, полицей-скийри "Ярим - Почтт" КПП-да Буйнакский райондин 44 йис хъанвай агъалиди техникадин рекъяй чуру гъалда авай "Газ-322132" маркадин автома-шинда аваз пассажирар тухузвайди акуна. И агъ-валатдиз килигна, серенжемар къабулун патал материал къватна.

- 22-МАЙДИЗ Хасавюрт райондин Сулемекент хуруну патав Хасавюрт шеърдин 37 йисе авай агъалидивай вичи гъалзавай "Газель-322132" автома-шиндин руль хузы тахъайвияй, транспорт АЗС-дин патав гвай дестекда акуна. Нетижада са пас-сажир гъа чадал телефон хъана, жураба-жу-ре хирер хъанвай пуд пассажир Хасавюрт шеърдин центральный больницаца къаткуна.

- ГъА И ЮКЪУЗ Къизилпурт шеърдин патав Хасавюрт райондин 23 йисе авай агъалидивай вичи гъалзавай транспортдин руль хузы тахъайвияй адан "Приора" автомашин Цумада райондин 51 йис хъанвай агъалидивай гвай "Газелда" акуна. Нетижада "Приора" автома-шиндин шофер гъа чадал телефон хъана.

- 28-МАЙДИЗ, нянихъ геж хъиз Каспийск ше-ърда Радищеванни Гъамзатован күчейрин къекъ-уңдал «Мерседес» машиндин шоферди рекъелай элячизавай, яшар бегъем тахъанвай аял чархарик кутуна. А факъирди гъа чадал чан гана.

- 31-МАЙДИЗ, ийфен сяддин 12-даз хъиз Махачкъалада Акүшинский проспектда ВАЗ-217030 маркадин автома-шиндин шоферди рекъелай элячизавай къве кас чархарик кутуна. Абур къедни гъа чадал телефон хъана.

- ГъА И ЮКЪУЗ (ийфен геж вахтунда) гъа винидихъ твэр къунвай проспектда ВАЗ-21730 маркадин автома-шиндин шоферди Хунзах райондай меркездиз мугъманвилиз атанвай дидени руш вичин транспортдик кутуна. Абур гъа чадал телефон хъана.

- 14-ИЮНДИЗ ийфен сяддин 12-даз хъиз Фед-ральный "Кавказ" шеъреда ВАЗ-2110 ва ВАЗ-219210 маркадирин машинар чеб-чпе акуна, нети-жада гъа машинда авай къве пассажирин гъа чадал телефон хъана. Амма жураба-жу-ре хирер хъанвай къве лагъай машиндин шофер Махачкъа-ладин РОТЦ-диз (республиканский ортопедо-трав-мотологический центр) хана.

- 16-ИЮНДИЗ пакамахъ "Къизляр-ст.Терек" рекъе "Нива-Шевроле" автома-шиндин шоферди виль руль хузы тахъун себеб яз адан транспорт хан-дакъдиз аватна. Нетижада машиндин шоферди, юкъл пассажирдини гъа чадал чан гана.

- 22-ИЮНДИЗ ийфен сяддин 12-даз Къаякент райондин Карнайаул хуруну патав ВАЗ-217030 автома-шиндин шофер къаршидиз къвездвай рекъиз экъеччина. Нетижада адан машин ВАЗ-21112 маркадин автома-шинда акуна: къве машиндин шоферарни са пай пассажирар гъа чадал телефон хъана, мукъубур Ибербашдин ЦРБ-диз агакъарна.

- Ибур 1-2 вахтара арадал атанвай туккүрлубур нети-жада я. Федеральный, юкъл чадан шеърдин шоффер, юкъл рекъердин күчейри гъар юкъуз рикл къарсурдай душушшар жезва. И къалабулух кутазвай гъал-тазав шофферрихъ элкъвена вуч лу-гъуз къланзана?

Ибур 1-2 вахтара арадал атанвай туккүрлубур нети-жада я. Федеральный, юкъл чадан шеърдин шоффер, юкъл рекъердин күчейри гъар юкъуз рикл къарсурдай душушшар жезва. И къалабулух кутазвай гъал-тазав шофферрихъ элкъвена вуч лу-гъуз къланзана?

Хъанвай къван мусибатриз фикир це, гъурмет-лубур. Мукъяят хъулье!

ПЯТНИЦА, 8 ИЮЛЯ

ТВ ДАГЕСТАН

РОССИЯ

8.05-08.08 Местное время. Вести-Дагестан
08.36-08.41 Местное время. Вести-Дагестан
11:35 Местное время. Вести-Дагестан
14:30 Местное время. Вести-Дагестан
17:30 Местное время. Вести-Дагестан
18:15 Реклама
18. 20 Театр поэзии. Людмила Авшалумова
19.30 Реклама
19:35 Местное время. Вести-Дагестан
РГВК

07.00 Время новостей Дагестана
07.15 Передача на аварском языке «Гладанги гамалги заманги» Литературно-музыкальная композиция на стихи аварских поэтов
08.00 Обзор газеты «Хаккият»
08.10 Мультфильмы
08.30 Время новостей Дагестана
08.45 Д/с «Величайшие дворцы мира»
09.20 Х/ф «Волга-Волга»
11.25 Пятничная репортажная Прямая трансляция из Центральной Джума-мечети г. Махачкалы
12.00 «Вернисаж»
12.30 Время новостей Дагестана
12.55 «Агресектор»
13.30 Д/ф «Легенды древнего Дербента»
14.30 Время новостей Дагестана
14.50 Т/с «Правое дело»
15.40 Д/с «Испанская комедия города XXI века»

16.10 Мультфильм
16.30 Время новостей Дагестана
16.50 Концерт «Музыкальный майдан»
18.10 «Наши дети»
18.45 Передача на кумыкском языке «Заманлар гете, хальк гетмес»
19.30 Время новостей Дагестана
20.00 Время новостей Махачкалы
20.20 «Подробности»
20.40 «Здоровье»
21.10 Пятничная репортажная в Центральной Джума-мечети г. Махачкалы
21.40 Обзор газеты «Дагестанская правда»
21.50 Д/ф «Академик С.-Г. Готлиб-Гемелин»
22.30 Время новостей Дагестана
23.00 Время новостей Махачкалы
23.50 Д/ф «Россия без террора» Татарстан. Испытание на прочность
00.30 Время новостей Дагестана
01.00 Передача на кумыкском языке «Заманлар гете, хальк гетмес» Заслуженный энергетик РФ Айболат Айболатов
01.40 Т/с «Правое дело»
02.25 Х/ф «Золото древних инков»
04.05 Д/ф «Академик С.-Г. Готлиб-Гемелин»
04.30 Д/ф «Россия без террора» Татарстан. Испытание на прочность
05.20 Х/ф «Сельская учительница»

ПЕРВЫЙ

5.00 «Доброе утро»
9.00 Новости.
9.20 «Контрольная закупка»

9.50 «Жить здорово!»
10.55 «Модный приговор».

12.00 Новости.

12.15 «Пусть говорят».

13.25 «Это я».

13.55 «Время покажет».

15.00 Новости.

15.15 «Время покажет».

16.00 «Мужское/Женское».

17.00 «Жди меня».

18.00 «Вечерние новости».

18.45 «Давай поженимся!»

19.50 Телегра «Поле чудес».

21.00 «Время».

21.30 «День семьи, любви и верности». Праздничный концерт.

23.30 Д/ф «Марлон Брандо: актер по имени «Желание».

1.20 X/ф «Джек-медвежонок».

3.10 X/ф «Пустоголовые».

4.55 «Мужское/Женское».

РОССИЯ 1

5.00 «Утро России».

9.00 «Вести».

9.15 «Утро России».

9.55 «О самом главном».

11.00 «Вести».

11.35 «Местное время. Вести - Москва».

11.55 T/c «Тайны следствия».

14.00 «Вести».

14.30 «Местное время. Вести - Москва».

14.50 «Вести. Дежурная часть».

15.00 T/c «Шаманка».

17.00 «Вести».

17.30 «Местное время. Вести - Москва».

17.50 «Вести».

18.15 «Прямой эфир».

19.35 «Местное время. Вести - Москва».

20.00 «Вести».

21.00 «Петросян-шоу».

23.00 T/c «Все только начинается».

0.55 X/ф «Два билета в Венецию».

3.00 «Нанолюбовь».

3.50 «Комната смеха».

НТВ

5.00 T/c «Супруги».

6.00 «Новое утро».

9.00 «Зеркало для героя».

10.00 «Сегодня».

10.20 T/c «Москва. Три вокзала».

12.00 «Суд присяжных».

13.00 «Сегодня».

13.20 «Чрезвычайное происшествие. Обзор».

15.00 «Место встречи».

15.50 «Ментовские войны».

16.00 «Сегодня».

16.20 T/c «Ментовские войны».

19.00 «Сегодня».

19.30 T/c «Морские дьяволы».

21.25 T/c «Мент в законе».

1.20 «Место встречи».

2.25 «Иосиф Кобзон. Моя исповедь».

3.25 T/c «Закон и порядок».

4.15 «Кремлевские похороны».

ТВЦ

6.00 «Настроение».

8.05 X/ф «Исправленному верить».

9.40 X/ф «Тещины блины»

11.30 «События».

11.50 X/ф «Тещины блины»

13.40 «Мой герой».

14.30 «События».

14.50 «Прощание. Александр Абдулов».

15.40 X/ф «Затерянные в лесах».

17.30 «Город новостей».

17.50 X/ф «Медовый месяц».

19.40 «В центре событий».

20.40 «Право голоса».

22.00 «События».

22.30 «Приют комедиантов».

0.25 T/c «Генеральская внучка»

3.35 «Петровка, 38».

3.50 T/c «Взрослые дочери».

ЗВЕЗДА

6.00 Д/с «Русская императорская армия».

6.10 Д/с «Битва за север».

22.00 T/c «Арктический шельф».

7.00 X/ф «Пропавшая экспедиция».

9.00 «Новости дня».

9.15 X/ф «Пропавшая экспедиция».

10.00 Военные новости.

ТВЦ

5.40 «Марш-брюсок».

6.10 X/ф «Рыбак и его жена».

8.00 «Сегодня».

8.15 «Жилищная лотерея плюс».

8.45 «Их нравы».

9.25 «Готовим с Алексеем Зиминим».

10.00 «Сегодня».

10.20 «Главная дорога».

11.00 «Еда живая и мертвая».

12.00 «Квартирный вопрос».

13.05 «Своя игра».

14.00 T/c «Новая жизнь сыщика Гурова. Продолжение».

16.00 «Сегодня».

16.20 T/c «Новая жизнь сыщика Гурова. Продолжение».

18.05 «Следствие вели...»

19.00 «Центральное телевидение».

20.00 «Новые русские сенсации».

21.00 «События».

21.50 X/ф «Призрак в машине».

4.00 «Модный приговор».

4.55 «Мужское/Женское».

РОССИЯ 1

4.50 Комедия «Соломенная шляпка».

10.05 X/ф «Золотая речка».

12.00 «Поступок».

13.00 «Новости дня».

13.15 Д/ф «Солдаты наши меньшие».

13.50 T/c «Охота на Вервольфа» (Украина). (16+).

14.00 Военные новости.

14.05 T/c «Охота на Вервольфа» (Украина). (16+).

18.00 «Новости дня».

18.30 «Не факт!».

19.00 X/ф «Сумка инкассатора».

20.50 X/ф «Инспектор уголовного розыска».

22.00 «Новости дня».

22.20 X/ф «Инспектор уголовного розыска».

22.55 X/ф «Будни уголовного розыска».

0.40 X/ф «Конец императора тайги».

0.45 T/c «Задача».

1.20 X/ф «Власти».

1.25 T/c «Детективы».

1.25 T/c «Радио».

1.25 T/c «Следствие».

1.25 T/c «Следствие ведут знатоки».

<div data-bbox="492 330

ВОСКРЕСЕНЬЕ, 10 ИЮЛЯ

ТВ ДАГЕСТАН

10.20 Местное время.
Вести-Дагестан.
События недели.

РГВК

07.00 Время новостей Дагестана

07.15 X/f «Снежная свадьба»

08.30 Время новостей Дагестана

08.45 IX Международный музыкальный фестиваль «Порт-Петровские ас- самблеи»

10.40 «Молодежный микс»

11.00 «Приключения в Мадагаскаре»

11.25 День рыбака «Рыболовные путешествия с Алексеем Гусевым» Дагестан

12.05 «Линия судьбы» Жизнь и творчество Ахмеда Закария

12.45 «Наши дети»

13.10 Балет Мусы Оздоева «Жди меня»

14.30 X/f «И в а н Бровкин на Целинке»

16.20 Ко Дню воинской славы России. Концерт Ансамбля песни и пляски пограничного управления ФСБ по РД

18.45 Передача на лезгинском языке «Вахтар ва инсанар»

19.30 Время новостей Дагестана. Итоги

20.20 «Служба Родине»

20.50 «Мой театр»

22.30 Время новостей Дагестана. Итоги

23.20 X/f «Отец солдата»

ПЕРВЫЙ

01.00 Передача на лезгинском языке «Вахтар ва инсанар»

01.40 X/f «Мыс страха»

03.20 Ко Дню воинской славы России. Концерт Ансамбля песни и пляски пограничного управления ФСБ по РД

05.25 X/f «Иван Бровкин на Целинке»

ВОСКРЕСЕНЬЕ, 10 ИЮЛЯ

5.00 Новости.

6.10 T/c «Синдром дракона».

8.10 «Служу Отчизне!»

8.45 M/c «Смешарики. Пингвина»

8.55 «Здоровье».

10.00 Новости.

10.15 «Непутевые заметки».

10.35 «Пока все дома».

11.25 «Фазенда».

12.00 Новости.

12.15 «Дачные феи».

12.45 M/f «Ледниковый период 2: Глобальное потепление».

14.25 «Что? Где? Когдa?»

15.35 «Маршрут построен».

16.10 «День семьи, любви и верности». Праздничный концерт.

17.45 «Клуб Веселых и Находчивых». Летний кубок в Сочи.

19.50 «Афтар жжот».

20.50 Воскресное «Время».

21.50 ЧЕ по футболу-2016. Финал. Прямой эфир из Франции.

0.00 «Наши в городе». 35 лет Ленинградскому рок-клубу.

1.35 X/f «Девушка номер 6».

РОССИЯ 1

5.10 X/f «Когда мне будет 54 года».

7.00 «Мульт утро».

7.30 «Сам себе режиссер».

8.20 «Смехопанорама».

8.50 «Утренняя почта».

9.30 «Сто к одному».

10.20 «Местное время. Вести - Москва». Неделя в городе.

11.00 «Вести».

11.20 «Смеяться разрешается».

14.00 «Вести».

14.20 X/f «Молодожены».

16.15 X/f «Сон как жизнь».

20.00 «Вести недели».

22.00 «Воскресный вечер с В. Соловьевым».

0.30 T/c «Охраняемые лица».

2.30 «Запрещенный концерт. Немузыкальная история».

3.20 «Смехопанорама».

3.45 «Команда смеха».

HTV

5.00 T/c «Супруги».

6.00 T/c «Прощай, Макаров»

8.00 «Сегодня».

8.15 Русское лото плюс».

8.50 «Их нравы».

9.25 «Едим дома».

10.00 «Сегодня».

10.20 «Первая передача».

11.00 «Чудо техники».

11.45 «Дачный ответ».

12.45 «НашПотребНадзор»

13.30 «Поедем, поедим!»

14.00 T/c «Новая жизнь сыщика Гурова. Продолжение».

16.00 «Сегодня».

ТВЦ

6.00 X/f «Свидание».

7.45 «Фактор жизни».

8.15 X/f «Затерянные в лесах».

10.05 Д/f «Валентина Талызина. Зигзаги и удачи».

10.55 «Барышня и кулинар».

11.30 «События».

11.45 X/f «Медовый месяц».

13.40 «Смех с доставкой на дом».

14.30 «Московская неделя».

15.00 Боевик «Настоятель».

16.55 T/c «Как выйти замуж за миллионера 2».

20.30 X/f «Солнечное затмение».

0.10 «События».

0.25 X/f «Фанфан-Тюльпан» (Франция).

2.15 X/f «Тещины блины».

5.10 Д/f «Трудно быть Джуной».

ЗВЕЗДА

6.00 X/f «Без особого риска»

7.35 X/f «Золотые рога».

9.00 Новости дня.

9.15 «Ночный детектив».

9.35 X/f «Гангстеры в океане».

12.15 T/c «Последний бронепоезд» (Россия). (16+).

16.00 «Сегодня».

16.20 Т/c «Новая жизнь сыщика Гурова. Продолжение».

18.05 T/c «Следствие вели...»

19.00 «Акценты недели».

19.50 «Поздняков».

20.00 T/c «Отдел».

23.55 T/c «На глубине».

1.50 «Сеанс с Кашировским».

2.40 «Дикий мир».

3.05 T/c «Закон и порядок».

13.00 Новости дня.

13.15 T/c «Последний бронепоезд» (Россия). (16+).

18.00 Новости дня.

18.20 D/c «Война машин».

18.55 D/c «Бронепоезд».

23.30 «Соль».

1.00 T/c «Борджиа 3» (США - Ирландия - Канада - Венгрия).

7.50 X/f «День Д».

9.30 «Закрыватель Америки».

11.30 «Поколение памперсов».

13.20 T/c «Игра престолов 2» (США).

23.05 X/f «Координаты смерти».

0.40 X/f «Белое проклятье».

2.15 X/f «Миссия в Кабуле».

4.50 D/f «Тайны Третьего Рейха».

5.50 M/f: «Оленя и волка».

«Мы с Шерлоком Холмсом», «Лоскутик и облако», «Хитрая ворона»

10.00 X/f «Реальные кабаны».

10.40 X/f «Возмездие».

ПЕТЕРБУРГ - 5 КАНАЛ

5.50 M/f: «Оленя и волка».

«Мы с Шерлоком Холмсом», «Лоскутик и облако», «Хитрая ворона»

10.00 X/f «Реальные кабаны».

10.40 X/f «Возмездие».

REN TV

5.00 X/f «Реальные кабаны».</p

Редактордиз чар

Гүйриметлу "Лезги газетдин" күшпин редактор! Көз салам алейк. Заз чида, күз Газетдиз къынада шарринни писателрин къадар гзаф я, амма иши садран къванни са затыни акъуд тавурла, за көз авур арза я.

Гысабдайла, Сулейманан макан яз, Шаирарни чи районда паря я. "Лезги газет", и къадардин тақлан яз, Акъуддайла, вучиз чун көз чара я?

Гыч са затыни клаамач гъаниз рекье тваз, Им, редактор, тек чи къведан ара я. Акъуд тийиз, хажалат, дерт рикле тваз, Арза тежез, валлагъ аттай чара я.

Са зун туш къван, башуьсте ваз,- лугъурвал. Шишиарни макъалаяр хара я. Иса садра къванни акъуд тавурла, Халкъдин чина, валлагъ, узъулькъара я.

Вучда къван мад, эхда нубат къедалди, Арзачийрин крап вара-зара я. Сажидин, на абууз ван жедалди, "Лезги газет", вун гынава? - Гъара!

Ачух чарчиз ачух жаваб

Гүйриметлу шаир САЖИДИН! Чна ви чар гъя вуна къиенвайвал газетда гузва. Кар анал ала хыи, вуна "Иса садра къванни са затыни акъуд тавурла, за көз авур арза я", лагъана къиенва. И гафари чун неинки фирилру авуна, гъакл алатай ийсарин чи газетдин подшивкайраны къекбүнни, вазни жаваб хгуниз мажбурна. Чна ваз ихтиин жаваб хгудачир, эгер вун са жизви къванни гъахълу тиртла.

Ингье "Иса садра къванни са затыни гун тийизвай" Сажидинан эсерар 2013-йисалай (вилликан ийсарачун къев-къевзвач) инихъ гъар ийсуз гъикл ганватла:

2013-йис. 17-нумра. Ви 80 йисан юбилей тебрикиз, 2 чин (вакай макъала ва ви эсерар); гъа ийисан 44-нумрада - аялар патал къиенвай "Азбука" (гъар са гъарфуниз - шир) чапнава.

2014-йис. 2-нумра. "Газет къиизвай-бурун дафттаррай" рубрикадик кваз ви шир. 18-нумра - вун хайи ийкъал ацалтаваси. 1 чин шишиар ганва.

2015-йис. 22-нумра. Вун хайи югъ тебрикиз, 1 чин шишиар чапнава.

2016-йис. 18-нумра. Чехи Гъалиб-виллин суварихъ галаз алакъалу яз ви "Рекъин тийир полк" эсер чапнава.

Икк, ваз чна ийизвай гъурмет, ви эсерриз гузвай къимет квадарун, авайди авач лугъун?..

Чавай 2016-йисуз вун хайи юкъуз (2-май) ви шишиар гуз хъанач лугъуз, вун арзайра гъахъун?.. Цинин майдин вацра газетди, суварар хкатайла, шумуд касдин са юбилияр къейднаватла, жув килиг, къимет це.

Чаз къиизвай вирибуру, гъа вуна хъиз, гъар ийсуз хайи юкъуз газетда чипин шейэр, шикилар гун истемишиз хъайтла, алакъатла яраб вирибуруз гъахътин мумкинвал гуз?

Ваз гъар ийсуз а мумкинвал ганва. "Гыч са затыни клаамач гъаниз рекье тваз", къиизвай вуна бес гъахълу гаф лугъувани? Акъван тақланвал?..

Ятланчи чна ваз тақланвал къалурзач. Ви шишиар ви арзани галаз гуни, белки, ви рикле гъахъ хъсан шей тирди хкин.

Чими саламралди литературадин отделдин редактор
М.ЖАЛИЛОВ

САЖИДИН

Лезги чал заз вири я

Вун ханватла эгер лезги дидеди, Ада ваз чал нек яз ганва хуралай. Эгер фагъум ийизватла келледи, Ич аватун дузы туш яргъаз тарапай.

Чира жуваз амай вири чаларни, Хайи тир чал алуд мийир рикле. Гъалтайтлани рекье цацар-валарни, Алуудмир жув умъурдин дузы рекъелай.

Диде, буба, вахни стха, аялар - Гъи къадардин чалан ширин гафар я? Лезги чалал рикляй фейи хиялар, Абуру цууквер гваз хквездай гатфар я.

Гъар са чалан метлебувал, деринвал - Ам дидедин некледик кваз хъванва на. Дидед чалан гъар гафунин ширинвал Чирнавачта, дидедин рикл ханва на!

Айиб тушни чал чир тавун дидедин? Эгер лезги яз ханватла дидеди. Вун кас туш къван маса миллет - бикедин, Са чавуз ван ийида ви келледи!

Лугъуда хъи, зун шегъерда хъайид я, Заз дидедин чалал рахаз чир хъанач. Вун дидеди лезги кас яз хайид я, Ваз чал чирдай хайи ватан-хъур хъанач.

Урус чални чира жуваз хуралай, Чира жуваз амай вири чаларни. Багъа са зат авач дидед чалалай, Гайтлан на дуньяд девлет-маларни.

Амма хъре, къакъан дагъда, аранда Халис Женнет авай чал ваз чидани? Ава лугъуз къайси, машмаш Иранда, Ватан туна, яд чайриз фидани?

Къарилухда Ватан рикле хкведа, Адан къадир чир жеда гуж гайила. Яшамиш хъун жуван лезги улквела Чир жеда ваз са къис чехи хъайила.

Жуван миллет, жуван чалал рахунар, Чуынгъур къуна, мани лугъун квай ятла?! "Лезгинкадал" къульпер ийиз, къуынгъур. Рикле дайм хакъ тийир чал ятла?!

Лезги чалал ашукъ хъанвай кас я зун, Ам зи диде, буба, вахни стха я! Сад Аллагъди бахтар ганвай кас я зун, Лезги чал заз къадим тарих, арха я!

Агъ къузувал,

Къузувал

Агъ къузувал, къузувал!
Гъикл жеда зун рази вал?

Зайиф хъана вилерни,
Гъалдиз тазва айнайя.

Тла жеэ къвачер-гъилерни,

Жагъурзана багъаяр.

Идалай виш сеферда
Хъсан вахт тир жегъилвал.

Кламай къадар кефердай,

Квазни такъаз агъилвал.

Аватайла тегъердай,

Ийизва вал пехилвал.

Къуват амач виликан,

Квач галкъизва къвачерихъ.

Тиртланы са великан,

Таниш гъерид къечерихъ.

Гила каш-кашав текъве,

Жезмач вилик хъиз къекъве.

Залан хъана япарал,

Ванни къвезмач эверай.

Ихтибарна папарал,

Экъечл жезмач къеверай.

Кая, къея лугъуналд,

Арза къадай кас амач.

Мез сарарив чухуналд,

Жұзадай кас-мас амач.

Къведай базардин юкъуз,

Къачуна хъиз разивал,

Кланзана заз маса гуз,

Зур къиметдай къузувал.

Адахъ галаз къугъвадай

Сажидиназ вахт аван?

Къузувалихъ югъвадай

Заз мажални бахт аван?..

Эдебият

Лезги ким

Дегъ девирар рикле хун паталди
Чи лезгияр къватлай жедай кимерал.
Гъар хъуытлелай башламишна гаталди,
Фу түн патал, зегъмет чугваз
гъилерал,
Тарсар гудай са макан я лезги ким!

Хуыре - къвале кутуг тавур къвалахар
Тахъун патал къватлай жедай кимерал.
Къагъриманрал авун патал дамахар,
Тапшумышдай гъар са хуурун
эллера,
Тарсар гудай са макан я лезги ким!

Гъар са магъле - камаллуяр-яшлубур,
Дерди гъялиза, къватлай жедай кимерал.
Дуньядикай хабар авай башлубур,
Гъазур ийиз, гъун патал дузы рекъерал,
Тарсар гудай са макан я лезги ким!

Чи жегъилприз яшамиш жез чир ийиз,
Тербия гуз, кардик жедай кимерал.
Къваликай-къвал, къвалерикай хуыр ийиз,
Жавабдарвал гъазур тир къаз
къильнерал,
Тарсар гудай са макан я лезги ким!

Къе лезгияр интернетда къватлай хъана,
Дегъ девир хъиз, къватлай хъана
кимерал.
Күн акурла, Сажидиназ шад хъана,
Лезги халкъ фин патал или камаралд,
Тарсар гудай са макан я лезги ким!

Къула цай хуы

Къула дайм цай хуыз алахъ, инсанар!
Ам зат! я чи рикле твазвай чимивал.
Са суфрадыхъ къватлалазай хизанар,
Чи гъар са кар авун патал хъсанар,
Күннин хуьдай, күнне ам вич хвейивал!

Шумуд сад чал къул къауьдиз атанай?
Эллера цув гуз, вилер цув гуз женгера.
Шумудан къил чи гапурри атанай?
Шумудан къил гъатнай, гатац дингера?

Чими тир къул авачирди къвалай туш,
Къулавай цай, риклин цай хъиз,
хуыз алахъ!
Къул иччи тир къвале акъван къулатай туш.

За и гафар тикрар авун хъиялай туш,
Къвале авай къулал абу гъиз алахъ!

Къула мажал тагун къусни ял ягъиз,
Къуй, гъар къулал къажгъан, ягълав,
чайдан жен!

Хур хылипи къек, ийгар хъана, къвал ягъиз,
Къелечл хинклар шишерал нез, къал ягъиз,
Яр-дустариз ялар ядай майдан жен!

Дараматдиз экъечдайла къула цай
Твадайди тир чи лезгийри къадим тир.
Гъиле къапар, ширинлухар гваз ацай,
Къвалин шагъдай, михъи касдай

къуна цай,
Шадвилвиди къвализ гъахъун лазим тир.

Гъа лезгийрин тушни бес чун аялар?
Къул хуыз вердиш, чил хуыз, чал хуыз
гъазур тир.

Хайи Ватан хуынъух жен чи хиялар!
Лезги халкъдигъ ава гъахътин къегъалар,
И дуньядал вирибуруз машгъур тир!

Гъахъвал клани

Темягъ тефей чарабурун чилерал,
Зегъмет чугваз вердиш жуван
гъилерал,
Фагъум ийир камалту тир къилерал,

Гъар са кардиз дузы тамашдай вилерал,
Гъахъвал клани инсанар я лезгияр!

Намусдикай пайдахар къас женгина,
Адалатдин крап хутаз гүнгүнья,
Душманрин къил тваз гатадай дингина,
Мугъмандин гъиль къадай амаз риклина,
Гъахъвал клани инсанар я лезгияр!

Тарих багъа, гъар са аям вине къаз,
Вич къван залан крап вердиш
къульел къаз,
Вердиш вичин тваз гъамиша сине къаз,
Хуыр-къвалер кутаз, чидай бине къаз,
Гъахъвал клани инсанар я лезгияр!

Шумуд душман, катна пашман чал атай?
Чав гъүжетиз экъечлайдан чал атай,
Женгер чугваз, рикле авай тлал атай,

Угъри, тақлан, чара касдин къвал атай,
Гъахъвал клани инсанар я лезгияр!

Къадир чидай берекатлу чилерин,
Дагълар - хпер, аран никлер къульерин,
Устадар тир демера түнг къульерин,
Къибледихъ чин авай къакъан къвалерин,
Гъахъвал клани инсанар я лезгияр!

Еке хизан, тухум-тара, дустарин
Хатур-тъурмет чидай, михъи къастарин,
Д

Террордиз - вай!

Сабурлу хъухь, инсанар!

Сегъерханум ОСМАНОВА,
Герейханован хуруун 1-нумрадин
юкъван школадин къилин
категориядин муаллим, РФ-дин
Президентдин грантдин сагыб

ЛЕЗГИ шириат вичин вири девир-
пра басрухизни гъахъузувиле-
риз акси хъайди я. Ватандин Чехи дя-
веденин йисарани, гилани гъакъ я.

Гила террор, экстремизм, радикализм хътин цийи завалар майдана ава.
Бес шаирар секин яни? Девирди къа-
лурзайвал, вай. Зи ихтилат вич чи
арада амачтани, амма мектебда вичин
эсеррикай менфят къачузвай зи ху-
рунви, алай аямдин шаир **Зумрият**
ЖАБРАИЛОВАДИКАЙ я. Адан (1938-
2014) эсерра ватанпересвилин, ин-
санпересвилин гъиссериз хейлин майдан
ганва. Дунындар ислэгъял, ин-
санрин арада дуствал - ибур шаирдин
эсерра датланна фикир гузай месэлай-
яр я. За адан эсеррай терроризмидиз
акси темадай тарс тухунин къайда күв
виллик гызыва. Тарсуну шаирдин сүрет,
адан ктабар, газетра, журналра акъат-
навай мақъалаяр, маса документар,
шаирдин вичин сес ишлемишзаша.

Ватандин Чехи дяведенин йисарал
аял ваҳтар түш хъайи шаирдиз дяве
ва ислэгъял вуч яты хъсандиз чида.

Гана, дяве, на чаз зиян,
Ах! Тфу ваз! Небгет, яман!
Миллионрал пучна инсан,
Япарама гъарайдин ван.
(“Дяведен иштиракчийиз”
шиирдай)

Инз килигна шаирди вичин несил-
дин мецелай гзаф къадар эсерра дяве-
карвал негъезава, гъукум гъивелайбурууз
ислэгъял хуныз, халкъарин арада
дуствал мягъемаруниз эверзава...

Шаирдин яратмишнрай, зи фикир-
далди, гүзгүздей хъиз, ам яшамиш
жезвай девир акуна къанда. Вуч акваз-
ва чаз 3.Жабраиловадин яратмишн-
рай?

Чаз исята, и XXI асирда мусибат-
дин гужар аквазва. Дуныядин винел
секин са пилпин амак. Ислэгъял
ятынан, гъайф хъи, жегъилар-жаванар
рекъизва. Каспийск шегъерда хъайи гуж
ван хъайила, шаирдай гъарай акъатна:

Чи гатфарин цулькер күнне,
Батмишарна извий гъулье.

РЕДАКЦИЯДИН ПАТАЙ:

Алай аям акъалтзавай несилар халисан ватан-
дашар, инсанвиллиз гъуърметзавай, алхакъдиз вини
дережсада авай инсанар яз тербияламишунин кар
гзаф четинвилерал ацалтзава. Чи фикирдалди, къилинди чи жегъилар гъеле аял вахтарилай, яни мектебда амаз, хайи литературадин чеимейриз мукъва
ийизвач. Тарихдикай хъсан чирвилер тежезвайди
хъиз, абуруз хайи литератураны бес къадарда чир
жезвач. Иллаки къенин аяма теснифзавай шаир-
рин, гъикаятчийрин эсерар чи мектебрив агақзаш-
вач. Хайи чалал акъатзавай “Лезги газет”, “Кард”,
“Самур” журналарни гзафбуру я кхъизвач, я кел-
зашвач.

Амма и изданийра террордиз, экстремизмидиз,
миллетчилигиз акси яз теснифнавай хейлин заттар
(мақъалаяр, иширар, гъикаяр, фельетонар, къей-
дер, маса документар) чапзана. Школада (гъам тар-
сара, гъам тарсарилай къеций) тешкилзавай тер-
биядин серенжемса винидихъ чун раҳанвай чеимей-
рикай менфят къачуз чир хъун чарасуз я.

Османова Сегъерханум Рашидовнади и сеферда
вичи тешкилзавай къалахдикай күрелой сүгъбет-
нава. Ахътин тарсар тек-тек вай, пландик куту-
на, иисан къияй-къилиз тешкилна къанзана.

Икк, неинки диде-бубайрин, гъакъ муаллимринг, ме-
тодистрин, школайрин руководителрин хивени

Инсандин нек хъвайид тушни?
Күн дидейри хайдид тушни?

Шумуд касдин ислэгъял къеале,
Ясдин шелар тұна күнне?
Көз лугъудай са гаф авач,
Душманар, квехъ инсаф авач.

2004-йисан 3-сентябрдиз Беслан
шегъерда аялар мектебдиз хтанвай
юкъуз хъайи бахтсузвилериз талукъар-
навай “Виридан тәл” шиирда эл-алем-
дин мецелай келлегузыз лянетла-
мишзава ва а тәл инсаннитдин тарих-
да амуқъдайди келлевайбурун фикир-
диз гъизва:

Тикрарна цемуъжуль лагъай асирдин
къисаяр,
Надир шагъди аялрикай юг авур
пис къайдаяр,
Хатын хуыре халкъ мұхъзе туна
алуғрай гъикаятар,
Идлай анихъ алатна фена са къадар
йисар,
Эзбер хъуеуна фашистрин вижесуз,
бед тарсар.
Келлегузыз лянет я эл-алемдин
мецелай,
А Бесландин тәл фидач умъурданы
рикелай.

Эхиримжи йисара, демократия се-
беб хъана, чи умъурда, улквела гзаф
какахъай къвалахар жезва. Цувад стха
республикар къакъатна, халкъди кв-
заннишай девлетар къилдин касарин
тъилериз аватна, тапарар гзаф хъанва,
гъуърмет-хаттур амач, чехид-гъвейчид
чизмач. Шаирдай чаз виризас санал чи
умъурдиз регъимлувал, мергъямат-
лувал, намуслувални лайхлувал, ва-
фалувални дузызлал хүн таварты, лап
фад чун руғъидинни марифатсузвилин
инвалидиз элкъведа лугъузва.

Ина дяве, ана дяве,
Каҳахънава михъиз дуныя.
Стхаярни гъатта накъян
Къе сад-садаз хъанва душман.

Къал гъатнава гъар са пата,
Къуна яракъ къе гъар сада,
Ягъиз, рекъиз, тарашибаза,
Дуныя алаш-булашибаза.

(“Ваз язух ша, Первердигар!”
шиирдай. 2009-.)

Улквела къиле физвай вакъиайри
шаирдиз ахвар гузвач, гъар жуыре пис
хабарри рикл тәлэрзана. Девирдин къаты
крап къармахар хъиз векъи я. Умъур-

дин женг гъар са касдиз гъикл талукъ
яты, ислэгъял хүнни гъар са касдин
бурки я.

Яшайышди кстахар тавур, гъеле
гъвечизамаз гъар жуыредин дердияр-
ни эксиквилер акур 3.Жабраиловадин
яратмишунра абурун гелер ава. Шаир
са къагъриманвилин, ватанперес-
вилин, шаирдин везифадин месэлай-
рал сергъяламиш хъанвач, ада гъакъ
инсанпересвилайни вичин гаф ла-
гъанва:

Къачуртла яргъял - мукъварал,
Ава герек тушир къалар.
Сада-садан тур түн къиле,
Чүр хъанва тла къени дуныя?

Молдовия, Украина,
Хъиткъинзана бомба, мина.
Низ акурд я къве вах киклүз,
Сада-садан бала рекъиз?

Кичлеэва заз дуныя михъиз
Цай акуна куз къалер хъиз.
Я Сад Аллагъ, вакай күмек,
Ислэгъ дуныя я чаз герек!

(“Вун вучиз икк хъана, дуныя!”
шиирдай 2003-.)

Дуныядикай, умъурдикай, инсан-
рикай агъзур жуыре фикирар физва “И
девирдин аламатар”, “Са чавузни
хъайиди туш”, “Вучин-тъиккін?” - ибур
кармаш хъанвай ватандикай, азабрик
сузай ийизвай миллетдикай къенвай
эсерар я.

- Язух къвездээ заз жегъилар.
Аваиз гъич ийидай кар.
Гъатзавай чеб чурурекъе,
Дуныядикай хъана базар.

(“Мус жедатла яраб, Аллагъ”
шиирдай)

Гыкъван түкъуыл, гыкъван паш-
ман хъайиттани, умъурдин гъакъиль-
тат гъахътинди я. Халис шаирдивай ада-
кай катна санизни физ жедач. Гъелбет-
да, умъурда шадвилерни кими туш.
Шаирдин къелемди лагъайтла, гъина
дерин тәл аватла, гъана къвалахазва.

Ихтин эсеррикай менфят къачуна,
аялар мектебда амаз террордиз, экст-
ремизмдин тегъүндин таъсиризиз
акси яз тербияламишна къанзана. Чи
алай аямдин шиирдат, “Лезги газет-
дин” чинра школадин муаллимримиз күмек
гудай материалар гзаф ава. Къанза-
вайди абуру гъилик кутун, ахлани аял-
рин къилик кутун я.

* * *

террордиз акси къалах дузыз тешкилунин везифа
гъатзава.

С.Османовади сүгъбетзавай хътин тарсар, 5-6,
7-8-классерин аялар санал къватла, ачухбур яз тух-
вайтла, абурун метлеб мадни артух жеда. Террор-
диз акси яз тешкилзавай тарсариз чакадин админи-
стрияциин, къанун-къайдыа хъудай органын векил-
рости, яратмишзавай касариз, кылди къачуртла, чи
газетринни журналарин журналистризни текли-
файтла, тарсарихъ еке активвал ва таъсирувал
жедайдал шак алач.

Күнне фикир це: къанунсуз рекъел экъечуналди,
гъиле яракъ къазвайбурун асул пай чин яшар ан-
жах 15-25 йисав агакънавай жегъилар-гадаяр ва ру-
шар хъуни квекай лугъузва? Ибурув террордиздин,
челай гъейри маса са диндинни, са фикирдинни ве-
кирихъ галас меслят тахъунин идеология гъинай
агакъавайди я? На фикирда, чи аялриз, гъеле къепла-
на амаз, челай гъейри маса вири векилар, гъатта
хайи дидени, бубани, эгер абуру масакла фикирза-
вата, душманар хъиз къалурзана. Икк туши эхир!

Тербиядин къалах умъурдиз мукъва авун чара-
суз я. Аялриз чипи а эсерар таъсирулудаказ къелиз,
веревирд ийиз тун герек жезва.

Күн тешкирбадай, күнне къиле тухузвай метлеб-
лу къалахдикай къын, чав агакъарун чи талабун
я, гъуърметли муаллимар, методистар, тербиячи-
яр, тешкилчиччайр.

Суал-жаваб

Гыкъ дузыз яты?

Мукъвара чаз Мегъарамдухъярый чар атана. Ана
къенва:

“Гъуърметлу “Лезги газетдин” редакция!

Чехи талабун я квевай чаз күмек гун:

Етим ЭМИНАН “Дуныя турғыагүр” шиирда тварар
кунвай Рабегъни Салман вужар я?

А.АГъАЕВАН къватла:

Вучда дустункай дабан атлыдай,

Мез күльгүзү, риклү серкед хъиз кудай?

Сада-садан рекъе чин чан гудай

Гъа Рабеъни Салман жен чун дуныяды.

Ихтилат къве касдикай, абурун чими алакъайри-
кий физва.

Гъа икк “Дуныя гъей” ктабдани (1988, ч-23, түк).

Къ.АКИМОВ) къенва.

Амма Гъ.САДЫҚИДИН къватла:

Дустункай вучда дабан атлыдай,

Мез күльгүзү, риклү серкед хъиз кудай?

Яр-дустунин рекъе вичин чан гудай

Дуст гъа Рабеъ Салман я дуныяды -

ихтилат са касдикай - Рабеъ Салманакай физва.

Шаклувал алуудун патал чун чи яшлу муаллим-
методист Фахрудин Насрединович патав фена. Чи
рикл алай муаллимди чи вилик Гъ.Садықидин Етим
Эминан шиирин маса къватла эцигна, къелиз тұна:

Вучда дустункай дабан атлыдай,

Мез күльгүзү, риклү серкед хъиз кудай?

Сада-садан рекъе чин чан гудай

Чун гъа Рабегъни Салман я дуныяды.

Ада чав шиирдин къаник къенвай царапни къелиз
туна:

“Рабеъ ва Салман - күльгүнин девирдин къисайрик
квай, чин къеви дуствиледи машъур тир ксар”.

Рабеъ, Рабеъ, Рабеъ - тварары чун мадни
хияллу авуна.

Муаллимди чи вилик мад къве ктаб: садан тұвар
Акташи Мухаммед Авабидин “Дербент-наме”, мұкъ-
вид Алкъвадар Гъасан-әфендидин “Асари-Д

Вуз хжанаватла...

ПРЕСС-КОНФЕРЕНЦИЯ

Гъзурайди - Рагнеда РАМАДАНОВА

Алай йисан 20-иондилай Вириорсиядин вузра көлдайбурувай документар квабуллиз эгечінава. Са шумуд юғы идалай вилик Махачкъалада, ДГУ-дин ректоратдин конференц-залда, вуздин пресс-къуллугъди тешкилнавай пресс-конференциядал ректор Муртазали РАБАДАНОВА Дагъустандин госуниверситетдиз къабулунин къайдайрикай, цийивилерикай ва къетленвилерикай лағына.

Малум хъайивал, эхиримжи са шумуд йисуз хъиз, цинин йисузни ДГУ-диз документар вугунин умуми къайдая саки дегиш хъянвач, вуздиз къабулунин къайдайрал гълтайлани еке дегишвилер авач. Цинин йисан кампаниядин къетленвал ам я хы, гъар са абитуриентди вич вуздиз къабулунин жигъетдай разивал гузай арза къхин лазим я. Ихтиин арза галачиз ам вуз-

диз къабулдач. Арза аббитуриентдивай вичи документар вахкудай гъа сифте къилерани, тахъйтла вич къелүнрик акатзавайди чир хъай вахтунданы къхиз жеда.

- Эгер икъван чавалди къилин образование аваз вуздик экечізлавай касари алова экзаменарап вахкузвайтла, цинин йисуз гъам юкъван ва ѡамни къилин образованидин бинедаллас вуздик экечізлавай абитетиентри гъа сад хътиин экзаменарап вахкузва. Са тимил дегишвилер коллеждик экечізлавай касар патални хъянва. Икъл, ци зачётдин къайдада: "плюс" ва "минус" эцигда, виликдай хъиз (100 баллдин шкаладай) баллар гудач. Зурба конкурсар жеда магистратурода: "Юриспруденция" хилляя алатау йисуз бюджетдин 20 чка тир авайди, ци-60 чка. Цинин йисуз магистратурадиз вири хиллерай ва вири вузтар тир студентривай гъхъиз жеда. Чаз амай вузрин студентрини магистратурадиз гъхъун патал конкурсда иштиракна къланзва. Чна документар 10-августадалди къабулзва, - хабар гана ректорди.

Муртазали Рабаданова къейд авурвал, бязи абитетиентриз вуздик экечін патал къетлен ихтиярни ава. Икъл, мисал яз, школа къизилдин медалдалди акъалттарнавайбуруз ва я хъсан къиметар аваз акъалттарнавайвилин диплом гвайбуруз, Вириорсиядин Олимпиададин эхиримжи паюна гъаливал къазанишибайбуруз, "Абитуриент - 2010" олимпиададин гъалибицийиз ва призерриз, ГТО-дин къизилдин значокдин сагибыз алала 5 балл хузыра. Вири санлай ци ДГУ-диз бюджетдин чайкрай 2280 студентди көлдә: абурукай очнидаказ - 1920, очно-заочнидаказ (нинин) - 39, заочнидаказ - 321. Бакалавриатдин специалитетдиз - 1438, магистратурадизни - 482 чка чара авунва. Бакалавриатдин - 36 хилля, специалитетдиз - 3 хилля ва магистратурадизни - 26 хилля къабулда.

Ректорди приёмный кампания гъар йисуз акъалттай дережада ачухдаказ къиле физвайди, университетта "Горячая линия" кардик квайди къейдна. Икъл, гъар юкъуз вуздин приёмный комиссиядин жавабдар секретарь Азиза Гъасанъажиевади, гъафтерда къве сеферда ректорди приём кыле тухувайдакай, анал абитетиентривай ва абурун диде-бубайривай суалар гуз жезвайдини лағына. Хейлин суалыз талукъ пешекарвилини жавабар абурувай ДГУ-дин приёмный комиссиядайни чириз жеда.

Къисметдал рази Агъалар

Вадим ЖАМАЛДИНОВ

ГЪУСЕЙНОВ Агъалар
Эскендарович 1934-йисуз Къасумхурун райондин Хурелрин хуъре къулгүлүчидин хизанды дидедиз хана.

1951-йисуз 10-класс акъалттарайдалай къулхұда ада са күрүр вахтунда Хурелрин детдомда тербиячи яз къалахна. 1951-йисуз Дагъустандин Стлал Сулейманнан тіваруних галай педагогикадин институтдиз гъыхына. 1955-йисуз аниң филологиян факультет күтаянған, направленидалди Кркарин юкъван школадиз муаллим яз къалахал рахкурана. 1960-йисал къван ада ина къалахна. Гүгъүнлай ам Мегъарамдхурун юкъван школадиз урус ва лезги тарсар гуз хтана. 1960-2012-йисара сифте муаллим, ахпа заведующий яз зегъмет чулуна.

Крка къалахдайла Агъалар Эскендаровича школадин комсомол организациядин секретарвилин везифаярни иктибарна. 1958-йисуз ам партиядин жергейрізни къабулна.

А.Гъусейнова, Кркарин школада заведующий яз къалахдайла, школа чирвилерин ва тербиядин рекъяр районда вини дережадиз акъудана. За-

йиф аялрихъ галаз азад вахтунда къилди къалахунизни артух фикир гузай. Ам методобъединенидин руководителни тир. Вири и крат фикирда къуна ада "РД-дин образованидин лайиху къуллугъчи" лагъай тіварни гана. Районда, гъакл хуърерани Агъалар Эскендаровича зеке гъуырмет ава. Ам хъсан хизандын къил хъиз, халқын арада инсан пересвал хъуз чидай касни я.

Гъакысагъ зегъметдай адас РайОНО-дин ва райондин руководстводин, профсоюздын патай грамотаяр, пишшешар гана.

Алай вахтунда лайиху пенсиядиз экъечінавай агъсакъял, зегъметдин ветеран, общественный къалахарин иштирекчи я. Районда къиле физвай адаплатту вири къалахрик Агъалар Гъусейнован пайни ква. Гъусейнов Агъаларан умуырдин юлдаш зугъраба-

хуърүнжуван руш Мелексума Агъалараз 4 велед багъышна, 1 хвани, 3 руш. Вири аялри маҳсус чирвилер къачуна, чин хизандын галаз гъукаматдин къалахрал зегъмет чулуна.

Умуырдин юлдаш Мелексум Мегъамедэминовнади Дағыстандин пединститут күтаяна, сифте Кркарин СОШ-да тарихдин тарсар гуз башлашина. 1960-йисуз Мегъарамдхурун РК КПСС-дин секретарь яз зегъмет чулуна. Гүльбүнлай ам хуърун майшатдин райком-профсоюздын председателдин къуллугъдал тайнарна.

Мелексум Мегъамедэминовнадиз гъакысагъ зегъметдиз килигна гъукаматди "Знак почета" орден, са шумуд медаль, тарифдин грамотаяр ганва, ам зегъметдин ветеранни я. Чи мурад Гъусейновин хизанды мадни хушбахттувал хъун я.

Аялрин бахча ачухна

Къагъырман
ИБРАГЫМОВ

24-иондиз Дербент райондин Белиж хуъре аялрин бахчадын цийи корпус ачухна. Ина кардик квай "Айғюн" аялрин бахчада 100 аялдиз тербия гузай. Хуър йис-исансандавай чехи хуънин килигна, гъвечи аялрин къадар гзаф жердавай аялрин бахчадых галай учир 150 касдив агъчынавай. Хуърун же-мятдин арзан-ферзедалди райондин цийи руководстводи и къалахада фикирдиз къачуна. Сифтедай кардик квай аялрин бахча капитальнидаказ ремонтда, ахпа РД-дин Гъукаматдин күмекдәлди и бахчадых цийи корпус гилиг хъийидай мумкинвал жағъурна.

Чаз акурвал, къве мөртебадин цийи дараматда аялриз чирвал ва тербия гудай вири шартар яратмишнавай. Музыкадин ва физкультурадин гөгъенш ва экъу залар, аялар күсдай ва чирвилер къачудай къалахада, гъа ина аялриз регъята-на, чин-гъил чузында къуай

шартарни яратмишнавай къвални медсестрадин кабинет кардик ква. Санлай къачурла,

150 аялдиз чирвилер ва тербия гудай мумкинвал хъянва.

Аялрин суварик иштиракиз РД-дин Гъукаматдин Председателдин заместитель, РД-дин экономикадин ва территорияр вилик тухунин министр Раюдин ЮСУФОВ, РД-дин Халкындин Собранидин депутат Рима

КАСИМОВА, Дербент райондин къил Мегъамед ЖЕЛИЛОВ, райондин администрациядин къилин заместителар, хуърерин ва поселокрин къилер, школайрин директорар ва масабур атанвой.

- Гъуырметлу Белиж хуърун жемят, атанвой мугъманар! Къе хуъре чехи сувар я. Мад хейлин аялриз цийи бахчадиз фидай мумкинвал хъанва. Лаприкай диде-бубайривай, бахча-

дин тербиячийиз ва, гъелбетда, чи бици балайриз ина тербия къачудай къулай шартар яратмишнин къалах мубаракзала. Гъелбетда, къе чна авай дарамат ремонт авур ва цийи блок эцигайбурунчи чин зегъметдин нетижеки мубаракзала, - лағына мярекат ачухдайла ракай М.Желилова. Ихтиин мярекати къалахдай чакаяр артыхарзала ва диде-бубайривай чин къалахрал аялрик рикл архайнин яз машгъул жедай мумкинвал гузва.

- Пара хуш жедай кар я ихтиин вакъиаяр, мярекатар хъун, ийизвай хъсан къалах вичин нетижадив агақын ва ана иштирак авун, - давамарна РИСУФОВА. - Пуд йисуз Дагъустанды 76 аялрин бахча эцигнава. И бахчайра 20 агъзурдалай виниз аялриз чирвилер ва тербия къачудай мумкинвал хъана. Къилинди, объект эцигун туш, ана дүз чирвилер ва тербия гун я. Бахчадын тівар "Варзи рагъ" я. Къуй квезд гъамиша экүваль, чими рагъ ва бахтлу гележек хъурай, - алхишина ада.

Тебрикдин гафар Рима Касимовади, Белиж хуърун администрациядин къил Шихали Агаева ва масабуруни лағына.

Дипломар хуънин къалахар

Райсудин НАБИЕВ

1999-йисалай Къасумхурел юриствилин, экономикадин ва бухгалтервилин пешейрай чирвилер гудай коллеж кардик ква. И вахтунда хейлин жегъилри коллеждә чириз чирвилер ва пешекарвал къачуна. Ина чириз виниз тир дережада чирвилерни тежриба авай 8 муаллимди студентриз чирвилер гузва. Алай вахт 38 студент патал иллаки жавабдардия, гъикл лагъайтла абуру дипломар хуънин (защита) талуқарнавай къалахрин винел къалахзала, гъазурвилер аквазва.

Студентар тир МИРЗЕГЬА-

САНОВА Наидади, КЪҮРБАНОВА Феридади, РАМАЗАНОВА Наргиза, ЭМИРХАНОВ

Эмира, МУРТАЗАЛИЕВ Акима ва масабуру чириз дерин чирвилер хъанвайди чириз.

вай докладралди субутарзала. Студентриз галаз чириз тежриба авай муаллимар тир СУЛТАНОВА Мадина Султановнади (директор), АГЪМЕДПАШАЕВ Агъмедпашади, БАЛАМИРЗОЕВ Шихбалади лазим тир къалах тухузва. Чин вилик ақывазнавай важиблу месладив абуру студенттар жарабдарвал ва дериндай гъисс авуналди эгечизава.

Къейд ийин хъи, икъван чавалди коллеждин дипломар 700 касди къачуна.

“Рамазандин вацран алачухда”

Зумруд КЕРИМОВА

Ийкъара Москвада Поклонный дагъда авай мискиндин патав медениятдинин мергъяматлувили “Рамазандин вацран алачух” серенжемдин сергъятра аваз Дагъустан Республикадин няни кылес фена.

Россиядин муфтийрин Советди гъар ийсуз тешкизавай и серенжемдин мақсад еке тарих авай адетар арадал хуникий, мусурманрин уммектупламишунай, мергъяматлувили машгүл хуникий ибарат я. Рамазандин вацран 29 ийкъакай гъар са ийкъан няни тайин тир темадиз ва региондиз талукъарзана. Алачухдик гъар ийсуз Государстводин Думадин депутаттар ва Федерациядин Советдин членар, Москвадин Гъукуматдин векилар, машгүр политологар, диндин речкъя кленавай алимар къзвезва.

Адёт хъянтайвал, и сефердани нянихъ чехи алачухдик сив худдай чавуз хуремкар гудай кухня кардик кутунтай. Мярекатда хуш авай вирибурувай иштираки хъана. Дағъустандиз талукъарнавай мярекатда иштиракун патал Махачкъаладай Республикадин общественный ва диндин деятелрин делегация, гъа гысадбай мергъяматлувили “Инсан” тъвар алай фондунин векилар атана. Алачухдик исламда мугъман къабулуниз талукъ къайдаяр веревирдна. А къайдайрикай Дағъустандин муфтийдин заместитель, мергъяматлувили “Инсан” фондунин директор Казим - гъажи Темирбулатова субъектетна. Мугъманриз Республикадикай тукъуруннавай документальный фильмни къалурна.

Межисдал тебрикин келимаяр рапай Москвадин областдин мусурманрин диндин управленидин председатель Рушан Абъясова Дағъустан фадлай вичин мугъманпересвиледи, инсанпересвиледи машгүр тирди къейдна.

- Къенин югъ, гъелбетда, Республика патал важибулди я. Дағъустанда чин милли культура, адетар ва чалар авай бинелу 30-далай виниз халкъар яшамиш жезва. Абуру чин арада хъсан къуншишили алачъяр хузыза. Дағъустандин тъбиатни тикрар техжерди я: къакъан дағълар, рехи Каспий... Заз Республикада кылес тухузтай, чун руьъдин жигъетдай алачъялу ийзивай важибулди мэрекатра иштиракдай бахт хъана. Алатай ийсуз Россиядин виридалайни къадим шегъеррикай сад тир Дербентдин 2000 ийсан юбилей государствошиндережеда аваз къейдана. Чи улькведа ислам ирид лагъай асирда гъа и шегъердилай гатунна машгүр хъайди я.

Россиядин Президентдин патав гвай РДдин Гъамишалуға векил Изуумруд Мульгульдиновади мярекат тешкилайбуруз миллетрин арада авай алачъяр магъкемаруник ва динрин ивирап хъункар пай кутунай чухсагъулдин чарап гана.

- За “Рамазандин вацран алачухда” Дағъустандиз талукъарнавай мярекатда иштиракзай вири ксар хушвиледи тебризказава за Республикадин Кыл Рамазан Абдулатипован тъварунчай мугъманриз пак Рамазандин варз алукун мубарак ийиз, гъар ийсуз чаз ислягъилин, садвилин ва мергъяматлувилини хъинтн гузел сувар къурмиш завай вирибуруз рицин сидъкъидай сагърай лутъуз къанзана. “Рамазандин вацран алачух” - им медениятдинни мергъяматлувили, ахлақъдин тербиядин проект - чи Ватандин мөркез Москвада жуъреба-жуъре миллиетрин векилрин, динэгълийрин арада меслятвал магъкемаруниз күмек гузтай проект я. Пак тир Рамазандин вацрана и сувар кылес тухун адедиз элкъевнена. “Рамазандин вацран алачухдик” расадилай, миллетдилай, инанмишвалзай диндилай аслу тушиз агъзурралди инсанар къабулзана. Гъа идалди вири инсанитидиз талукъ, чепел исламдини амал ийзивай ивириин гуззевал виридаш раижзана”, - лагъана Изуумруд Мульгульдиновади.

Мярекат мусурманрин манияр лугъуналди ва дульяар авуналди күтъягъ хъана.

(“ДП”)

Хаталувал мукъва жезва

Векил ТАРХАРОВ

Сад-къве ийс идалай вилик Республикадин кеферпаташ гекъигайла, къиблепата ислягъвили, секинвили агъавалзай. Амма гила терроризмдин, экстремизмдин тъгъуын Къиблепатан Дағъустандивни агақъанава. “Кавказский узел” сайтдин делилралди, 2016-йисан сифте кылелай Дағъларин улькведа махсус операцияр тешкилай ва сада-садаз гульле гайи 29 дүншүш хъанва, абурукай 14 - Республикадин къиблепата.

Рикле чуру ниятар авай, инсандин хас са ерини кумачир, дуль рекъелай алатна, тамариз катнавай вагъшири мукъвара нубатдин сефердай чипкай хабар гана. РДдин террордиз акси милли комитетди хабар гузтайвал, ФСБ-дин ва МВД-дин къурулуштин иштираквал аваз, 16-17-июндиз Сулейман-Стальский, Табасаран ва Дербент районрин сергъятра давам хъайи махсус операциядин нетижада “Къиблепад” бандешкилатдик акатзай 10 боевик тергана. Гъайф къведай кар ам

я хъи, террористрихъ галаз кылес фейи ягъунра ФСБ-дин 1 ва МВД-дин 3 къуллугъчи телефон, спецназдин вад аскердал хирер хъана.

Табасаран райондин Ерси хурурз мукъва мулкара спецназдин “Къиблепад” бандешкилатдин башчи яз гысабазавай, хейлин ийсара розыска авай Гъасан Абдуллаев (39 ийс) (адал “Абу-Ясир” лаклаб алай) тергдай мумкинвал хъана. Адан хиве хейлин тахсиркарвилер авай: 2015-йисан декабрдин вацра Дербентдин къеледиз сиягъатдиз фейибуруз гульле гун (а чавуз 11 касдал хирер хъана); алай ийсан 15-февралдиз Жемикентдин постунал теракт авун (нетижада 2 полицейский телефон, 18 касдал хирер хъана); 30-мартидиз Табасаран райондин Сиртичин хурурзун патав полициядин автомобиль хъиткъинарун (а вахтунда МВД-дин къуллугъчи телефон хъана).

Къалабулух кутазвай кар ам я хъи, бандешкилатрик экечизавай жегъилрин къадар къвердавай артух жезва. Им чехи хаталувал мукъва жезва лагъай чал я. Жегъил-жаван бандитрин дестейриз гъяхуниз, са тахсирни квачир инсанрал гъуллиз алакъайта, мукъва жезвай хаталувал акъвазариз жеда.

жумар авуниз күй мажбурзана? Вучиз плзарал гъеле некедин стап аламай жегъил икъван ажкуль, вагъши жезва? Гъихътин себебар аваз ам и рекъиз физва?..

Акъалтзавай несилдин векилар дуль рекъелай алатунин вилик пад гылк къада? И темадай чи газетдиз макъалаяр садрани-къедра ақъатнада. Гъелегил чавай жегъилар дуль рекъелай алуудазавай, абуру террористрин жергейриз желб ийизвай къанлуйрин гъакъындай нуфузул, къуватлу серенжемар къабулиж жезвач. Им чун и хаталу тъгъуындин вилик зайиф я лагъай чал туш. Аквар гъаларай месэла гъялун патал азас маса терефрихъай, цийи къайдада килигдай вахт алууна. Хизанди, мектебди ақъалтзавай несилар тербияламишунин рекъе важибул роль къутъазваза. Амма эхиримжи ийсара обществодин и улчимейри чин хивевай жавабдарвал гыссзамач, тербиядин къенерар бушарнава.

Гъелбетда им вириздал талукъ туш, амма къенин ийкъан гъакъикъат ахтингди хъанва хъи, бязи диде-бубайриз чин веледар квел машгүл ятла, нихъ галаз дүстүрлүк күзгүзүн тербия таганвай жаван рекъелай алуудиз регъят жеда. И кар фикирда къуна, гъар са диде-бубади чин веледрал ийизвай гъузчывал артухарун чарасуз я.

Ислам диндиҳъни инсанпересар, ватанпересар чехи авунин карда еке къуваттар ава. Авай вири мумкинвилерикай менфят къачуна къанда. Хуремерин имамари, муфтиядин векилри къанун-къайдада хуудай органрин векилрихъ галаз санал мектебди тухузвай къвалих мадни гөгъеншарунин игтияж ава.

Тъгъуын гөгъенш тахъун патал сифте нубатда адан чешме тергна къанда. Террористрин жергейрик цийи, жегъил къуваттар экечи тавун патал винидихъ къейднавай ва хейлин маса месэләр гъялуннхъ еке метлеб ава. Эгер чалай абуру гъализ алакъайта, мукъва жезвай хаталувал акъвазариз жеда.

Фитнедин “гъунаар”

Азим-гъажи ПАНАГЬОВ,
Хасавюрт райондин
Цийи Къуруштин хурурзун имам

Бисимиллагы ррагъманни ррагъим. Гъуруметту стхяр ва вахар! Къуръанда Аллагъди лугъузва: “Фитне къинкүилайни пис я”. Вучиз лагъайта, къанлудилай къейидан багърийривай кълан хъайитла гыл къахчуз жеда, кълан хъайитла - къисас. Амма фитнедин эхир авайди туш. Гъавиляй адан нетижаярни лап писбур я. Яшлу ксари лугъудай: “Фитнеди ирид хуър чукъурда”. Ибур гъакъл гъавая арадал атанвай гафар туш. И келимайриз къуват яз, заз къе газет къелзайвайбурун фикирдиз фитнедикай са кыса гыз къанзана.

Лутъуда хъи, са касдиз базардал маса гузай лукъл акуна. Ада иесидивай лукъран къимет гъикъван ятла ва гъакъни адан къилихъд гъикътин ерияр хас ятла лугъун тълабна. Лукъран иесиди жаваб хъана: “Им вири патарихъай хъсан лукъя, къвалихни ийдайди я, беденда къуватни ава, сагъламни я. Амма са нукъсан ква - фитне гва”. Муштериди и нукъсан са акъван кваз къунач. Къачуна ам.

Вахтар къвэз ақъатна. Ийкъарикай са юкъуз лукъра вичин иесидин папаз лугъуда: “Ви гъуль маса дишегъильдад ашукъ хъана. Ам вавай тамамдиз къакъат тавунмаз, на ийфуз адан къиликай къве чар атлана за патав гъвшаш. За запабар авуна күй аяр яширина хъийида”. Дишегъильдли лукъран чалахъ хъана ва адан бүйрүгъ къилиз акудун къетла. Гъульунлай лукъра, вичин иесидин патав фена, лагъана: “Ви папаз вун хушзамач, адахъ вун рекъидай ният ава”. И гафарин ван хъайила иесиди азаз

гъараяр гана, алат залай лагъана чукурна. Амма лукъл ам инанмишариз алахъна: “Ви папахъ ийфуз ви кыл аттудай ният ава, килиг ахварал физ тахъу...”. И гафар иесидин рикле ацууна. Ийф алуу къайла ада ахвара авайдан амаларна, амма вичин ухвал квадарна. Са арадилай дишегъильдай ульгүнни газит итимдин къилихъ адана. И кар акъур итим садлагъана къарағына вичин папал тепилмиш хъана, ам яна къена. И арада лукъра фена а дишегъильдин багърийриз лагъана: “Күй руш са тахсирни квачир чекадал гъульуп яна къена”. И ван хъайила абуру вири лукъран иесидин къвале къват хъана. Гъа икъл кардин гъакъикъат чин тийизвай къве тухумдин арада еке къалар арадал адана. Къвале авай къинкүйр-гъунаар акурла иниз къуншияр, хурунвияр къват

» Яшлу ксари лугъудай: “Фитнеди ирид хуър чукъурда”. Ибур гъакъл гъавая арадал атанвай гафар туш.

жезвай къуншияр, анжакъ са къередихъай цай кутунвай душманриз малум я. Абуру чин хуси итижар, чуру ниятар къара жемятдин, иллаки жегъиль несилрин гъилералди, абуру террористризи экстремистриз элкъуриз, къилиз акудзава. Гъакъл хъайила, гъуруметту стхяр ва вахар, ша чун я фитне чукъурдайбурукай, я фитнедин къармаха гъатдайбурукай тежен. Япарихъ са чуру, шаклу ван галукъайла, а хабар чукъуриз тади къачуна къандач. Аксы яз, а фитнеди чукъуриз алахъзайвай ксар чин гъерекатар писбур тирдан гъавурда тваз алахъна къандада. Къуй чун Аллагъди фитнедикай хурай.

Дербентдин районрин уртах тубдиспансердин кылини дүхтүр

Халид МЕГЬАМЕДОВ:

“Вахтунда серенжемар къабулайтла...”

Нариман КЪАРИБОВ

Вичин ери-бине Хив райондин Зирдаг хүр тир **Х.Э.МЕГЬАМЕДОВА** 1978-йисуз Дагъустандин медицининститут (гилан Дагмадакадемия) акъалттарна. Гыа чылавалай инихъ Дербентда районрин уртах тубдиспансерда кылахазава. Сифтедай жергедин фтизиатрвиле, ахпа (17-йисуз) кылини дүхтүрвиле.

Халид Эседович РД-дин лайихлу дүхтүр, республикадин здравоохраненидин отличник, РФ-дин фтизиатртин обществодин член я. Ада шеъзердин ва Дербент райондин общественный умурда активдаказ иштираказва. Чахъ галаз сүйбетдайла, ингэе адавуч лагъанатла:

- Чахутка лап залан, хаталу, чыланвай, сагъар хъувун патал гзаф харжар авуна кынзашавай, садакай-масадак акатдай азар я. Ам неинки са азарлуди вич, гыак адан патарив гвайбур, иллаки аялар, жанаарва яшшу касар патални хаталу төгъүрьн я. И азардин вилик пад вахтунда, яни начагъ хъай сад лагъай 10-йисалай кында.

Сифтедай и азар акатайла, инсанди са акъван тыйсс ийдад (меккы хъанва, ам сад-къве йикъалай алатдайди я лууъду), бязибуру гылил акатай таблеткаар хъвада. Ихътин азарлуйри, дүхтүрдин кынлив вахтунда тефена, и төгъүрьндин “девран гъализ” тазва.

- Эхиримжи йисара, - давамарзва Халид Эседовича, - агъалийрин сагъламвилин патахъяй республикадин ва чайкай мунисипалитеттин къайгыдурвал себеп яз, Кыблепатан Дагъустанда ва гъылчыни вире республикада санлай чахуткадик азарлубурун къадар, явшеришралди ятлани, тымил хъанва. И важибул кардик, яни начагъ бурун къадар тымил хъуник, чи тубдиспансердин колективдин пайни ква.

Алай вахтунда ина азарлуйрин къуллугъда 10 кас дүхтүрар-фтизиаттар, 26 кас юкъван махсус образование авай медработникар акъазнава. Абурукай 3 Дагъустан Республикаан лайихлу дүхтүрар, юкъван образование авай медработникарни (медсестраар) сад лагъай ва кылини категориядин пешекарар я.

Тубдиспансердин регберида ина фадлай гъакъисагъвиледи зегъмет чугъвазай дүхтүрар тир **М.ГАМЗАЕВАН, И.АТАЕВАН, Р.АЛИЕВАН, Л.ГАЗРАТОВАДИН**,

медсестраар: **Б.НАСИМОВАДИН, С.АЛИЕВАДИН, С.МИРЗЕБАЛАЕВАДИН, Т.МАНСУРОВАДИН** ва **С.ФЕДОТОВАДИН** гъакъиндай та-рифдик гафар лагъана.

За тубдиспансердин кылини дүхтүрдин вилик чахутка азар акутунин себебар гыбуру я лагъай сувал эзигна.

- Себебар гзаф я, абурукай гөгөншидиз раҳунин лазимвал авач. Кар алайбур лугъуда: меккы, яни стальжем хъайила, грипп, маса хумаяр галукайла, дүхтүрдин патав тефена, жува-жув “сагъар хъувун”, ичи-базвал, бейгүшүшлемишүн, панорус чугун ва масабур. Гъайиф чугувадай кар ам я хъы, гила гъятын мектебдин яшда авай са бязи аяларни панорус чугувазва. Ичишилешиз-зайвай дүшүшүшарни кими туш. И бардай тербиядинни профилактика-дин кылахал гужлу авунин, участковый дүхтүрри, ОМОН-дин работники вахт-вахтунда махсус серенжемар кылине тухунин лазимвал ава. Яшайышдин шарттар хъсанарунихъ, незвай продуктар менфятлубур, химикаттар квачирбур, инсанар, иллаки аялар ва жөгүйлар, спортдал машыгүл хъунихъ, беден лигимарунихъ еке метлеб ава.

Малум хъайивал, эхиримжи йисара Дербентдин тубдиспансер лазим тақъатралди таъминаруна квадайвал хъсан хъанва. Махсус кабинетра күльнебур алай аямдин медтехникалди, аппаратралди, диагностикадин цийи тақъатралди эвзенава. Чайрал физ, вахт-вахтунда флюорографиядик ахтармишунар тешкилзала. Тубдиспансердилай къецени чипхъ хъсан чирвилерни тежриба авай дүхтүрри кылахазава. Дербент шеъзерда ва районда флюорографиядин махсус 10 тадарак кардик ква. Гъайиф хъы, са бязи ватандарши, вучиз ятлани, узъур (нечагъвал) дүхтүррикай ва таниш-билишрикай далдalamishzava. Им инсанди вичи-вичин, гыак масабурунни умурдиз, сагъламвилиз къастазва лагъай чыл я.

Районрин уртах тубдиспансерда хайи юкъуз зун кылини дүхтүр Халид Эседовича халас санал анин палатайра, дегълизра ва фтизиатрин кабинетра къекъвена, азарлуйрив абурун кеф-тъял, дүхтүррин рафтарилиерикай хабарар кына. Вири жавабар развилини тир. Диспансердин къве мөртебадин дармат хъсандиз ремонтнава. Палатайра михыява экъу я. Азарлуйрини къейдизавайвал, столовойда хүрекарни тъялудаказ, хъсан ери аваз гъазурзала. И кардал, столовойдин ашпазрин кылахадал гъар йикъан мягъем гүзчилав ала.

- Малум тирвал, - къейдна эхиримжи Х.Мегъамедова, - чи улкведа къабулнавай здравоохраненидин программада 2020-йисалди агъалияр ахтармишунин серенжемар 81-процентдилай агъуз тахъун, тъар са 100 касдин кылини чахуткадик начагъбурун къадар 35 касдин агъуз зарун къазанмишун лазим тирди къалтурнава. И жавабдар везифа Кыблепатан Дагъустанда агалъярнади кылини акъудунал чи колективди вичин вири къуватар ва тақъатар желбда.

Пак буржидиз вафалуди

Ираз-Хан АБДУЛАЕВ,
зегъметдин ветеран

Гъар са касди, азарлу хъайила, вич хъсан чирвилер авай, хүшдиз рафтарвалдай дүхтүрдал азалтуникай фикирда. Девирар дегиш хъанватлани, чи арада намуслувиледи зегъмет чугувазай инсанар авачиз туш.

Махачъала шеъзердин 2-нумрадин поликлиникадин дүхтүр-невропатолог Ямудин Абумуслимович ТЕЙМУРОВАН кабинетдин ракларихъ гъамиша

анаг дерин чирвилер аваз акъалттарай жегылт пешекарди вичин зегъметдин реҳе Кыурагъ райондин больницалий башламишна. Ина ада 10 йисалай виниз вахтунда дүхтүр-невропатологвиле, кылини дүхтүрдин заместителвиле, кылини дүхтүрвиле кылахана. И девирда азакай тежрибалу пешекар хъана. Ана кылахалахай ва интернатурада келдай йисар дүхтүрдү къени чими тыйсаралди рикел хизиша. “За тежрибалу профессор Тажудин Мегъамедович Мульгүйдинов хътин дүхтүрривай

вичин хивеевай везифаар на-муслувлелди кылини акъудавай, азарлуйрикагъарун патал вири къуватар эцигизавай дүхтүр я. Ада, сятералди ацууын, азарлуйрикагъарун патал вири къуватар эцигизавай дүхтүр я. Инсанрин сагъламвалмягъемарун патал галатун тийижиз зегъмет чугувазай Ямудин Абумуслимович де-вирди истемишавай тегъерда кар чидай дүхтүр я”.

Минара Герейхановна - медсестра:

“За Ямудин Абумуслимовича халас кылахаз 15-йис я. Ам гъахъ гвай, жавабдар, истемишдай, я умумурда, я кылахалахда къалпвал гвачир, Аллагъдин патай пай ганвай дүхтүр я”.

Гъелбетда, кылахазавай юлдашири ихътин къимет гун шад жедай кар я. Хъсан пешекар хъунлай гъейри Ямудин дүхтүр бахтлу, гүйретмеги хизандын кылни я. Къулагъ хизан-им яргъал йисарин адетар ва умумурдин чуриз тежедай ивирар хүзүзвайди, диде-бубадиз гүйретмезавайди, зегъметдиз къимет гудайди я. Ямудин дүхтүрдин хизандын гыа ихътиндиди я.

Умумурдин юлдаш, Россияндин Федерациядин просвещенидин гүйретмеги работники, РД-дин халкъдин образованынин отличник Саниятахъ галаз санал 3 велед (2 рушни са гада) тербияламишна, пудазни кылини образование къачудай мумкинвал гана. Чехи руш Жамиля - психологиядин илимприн кандидат - Москва да яшамиш жезва. Назиляди Санкт-Петербургда экономиствиле кылахазава. Хва Эмира Подмосковье МВД-дин органра къуллугъзала.

Ямудин Абумуслимовича вичин баде Таватни чими тыйсаралди рикел хизиша. Бадедилай азас меръяматтувал, реғымувал, тапшурмишай кардив жавабдариледи эгечүн, гафунис вафалувал авун хътин ерияр ирс язатана. Гыа ихътин ерияр аваз вичин халкъдин сагъламвилин къаравулда акъазнавай адахъ, гъайиф хъы, къени са жуърединни наградаар авач. Амма азарлуйри ам Аллагъдин патай пай ганвай дүхтүр я лууъзува. И гаф азас вири наградайрилайни багъя я.

Гзаф инсанар жеда. Абуруз вириздан Ямудин дүхтүрдикай күвекланзашава.

И мукъвара, регистратурадиши учирда акъазнавайла, зун къве касди чинин арада ийизвай ихтилатдин шагыд хъана. Абурукай сада вич яргъал вахтунда кылан тарцин талди гъелек авурдакай, йифен ахвар, йикъян къарай авачиз, бизар хъайнадакай, амма Ямудин Абумуслимовичан меслятар, къабулай профилактикадин серенжемар себеб хъана, гила талар кважан на къве йис тирдакай лугъузай.

“Зани къе, дүхтүр Теймурован жеда, дарын кынчунан къимет гун шад жедай кар я. Ам гъахъ гвай, жавабдар, истемишдай, я умумурда, я кылахалахда къалпвал гвачир, Аллагъдин патай пай ганвай дүхтүр я”.

Гъар са инсандин адаптацияриз, агалкъунриз килигна къимет гуда, Ямудин дүхтүрдизни адаптацияни инсанвилин ерийриз, гъакъисагъвиледи чугувазай зегъметдиз килигна азарлуйрикагъарун кылахазавай колективдин арада еке гүйрет, авторитеттава.

Азарлуйрикагъарун кылахазавай келимаяр лугъун, адаптацияни зегъметдизнетижа я.

Ямудин Теймурован ери-бий Мегъамадхурун райондин Ярукъваларикай я. 1968-йисуз Кыурагъ райондин Киргизин юкъван школа күтэгъяна, армиядин жергейриз фена. 1971-йисуз, агалкъунралди имтияланар ваххана, Дагъустандин мединингтүтдик экечина. 1977-йисуз

азарлуйрикагъарун кылахазавай келимаяр лугъун, адаптацияни зегъметдизнетижа я.

Ямудин Теймурован ери-бий Мегъамадхурун райондин Ярукъваларикай я. 1968-йисуз Кыурагъ райондин Киргизин юкъван школа күтэгъяна, армиядин жергейриз фена. 1971-йисуз, агалкъунралди имтияланар ваххана, Дагъустандин мединингтүтдик экечина. 1977-йисуз

азарлуйрикагъарун кылахазавай келимаяр лугъун, адаптацияни зегъметдизнетижа я.

Ямудин Теймурован ери-бий Мегъамадхурун райондин Ярукъваларикай я. 1968-йисуз Кыурагъ райондин Киргизин юкъван школа күтэгъяна, армиядин жергейриз фена. 1971-йисуз, агалкъунралди имтияланар ваххана, Дагъустандин мединингтүтдик экечина. 1977-йисуз

азарлуйрикагъарун кылахазавай келимаяр лугъун, адаптацияни зегъметдизнетижа я.

Ямудин Теймурован ери-бий Мегъамадхурун райондин Ярукъваларикай я. 1968-йисуз Кыурагъ райондин Киргизин юкъван школа күтэгъяна, армиядин жергейриз фена. 1971-йисуз, агалкъунралди имтияланар ваххана, Дагъустандин мединингтүтдик экечина. 1977-йисуз

азарлуйрикагъарун кылахазавай келимаяр лугъун, адаптацияни зегъметдизнетижа я.

Ямудин Теймурован ери-бий Мегъамадхурун райондин Ярукъваларикай я. 1968-йисуз Кыурагъ райондин Киргизин юкъван школа күтэгъяна, армиядин жергейриз фена. 1971-йисуз, агалкъунралди имтияланар ваххана, Дагъустандин мединингтүтдик экечина. 1977-йисуз

азарлуйрикагъарун кылахазавай келимаяр лугъун, адаптацияни зегъметдизнетижа я.

Ямудин Теймурован ери-бий Мегъамадхурун райондин Ярукъваларикай я. 1968-йисуз Кыурагъ райондин Киргизин юкъван школа күтэгъяна, армиядин жергейриз фена. 1971-йисуз, агалкъунралди имтияланар ваххана, Дагъустандин мединингтүтдик экечина. 1977-йисуз

азарлуйрикагъарун кылахазавай келимаяр лугъун, адаптацияни зегъметдизнетижа я.

Ямудин Теймурован ери-бий Мегъамадхурун райондин Ярукъваларикай я. 1968-йисуз Кыурагъ райондин Киргизин юкъван школа күтэгъяна, армиядин жергейриз фена. 1971-йисуз, агалкъунралди имтияланар ваххана, Дагъустандин мединингтүтдик экечина. 1977-йисуз

азарлуйрикагъарун кылахазавай келимаяр лугъун, адаптацияни зегъметдизнетижа я.

Ямудин Теймурован ери-бий Мегъамадхурун райондин Ярукъваларикай я. 1968-йисуз Кыурагъ райондин Киргизин юкъван школа күтэгъяна, армиядин жергейриз фена. 1971-йисуз, агалкъунралди имтияланар ваххана, Дагъустандин мединингтүтдик экечина. 1977-йисуз

азарлуйрикагъарун кылахазавай келимаяр лугъун, адаптацияни зегъметдизнетижа я.

Ямудин Теймурован ери-бий Мегъамадхурун райондин Ярукъваларикай я. 1968-йисуз Кыурагъ райондин Киргизин юкъван школа күтэгъяна, армиядин жергей

Мариатдин месэлайрай Гъарамди

Азедин ЭСЕТОВ,
РД-дин халкъдин духтур

Им фад хайи кар я. Амма адан "тарс" гъамиша герекди тирдал шак алач.

Магьсум вичин умуръ парар яргъал чайклиз тухудай КамАЗ-дин рулдихъ акудай кас я. Ам тефей шеър, такур рехъ белки мукъвал-яргъал вилаятра амач жеди. И сеферда адан машиндиз халичар храдай фабрикадиз хизвай гъларин пар янавай. Парцин иеси вичин "Волгода" аваз вилик алатна хъфена.

Астрахандилай ахлатайла, рекъин къерхда са гъвечи базар алай чкадал Магьсуман вил парцин иесида акунна. Яраб хайи зат-мат! аватла лагъана, ада тормаздал къвач илисна. Инал тарифуниз лайхлу, чи патара кыт векъин урьушра хвенвай дадлу якун ундушкяяр маса гузтай. Садра къванин кайванидиз са шадвал гун патал Магьсумана са вижевайди вичин машиндин холодильникдизни вегъена.

Чкадив агаъкайла, адет хъланвайвал, машин Магьсумана сифте чипн гъятыдиз гълана. Гъил-къвач чуъхвена, чай хъваз ацукая арада адан папа машинда авайди вуч пар ятла хабар къуна. Шофферрикай ихтилатар гзаф жеда. Са бязибуру абур гътта нефс тух тежедайбур я лугъуз, къисярни ахъяди. Амма и Магьсум ахътдинди тушир.

Ятлани, гагъ-гагъ малаикни рекъелай алатда, лугъузва халкъдин мисалда. Яргъал рекъяя хтаны, галатнавай итимдин патав агатна ацука, язух къведай сесинали кайваниди итимдиз вичин рикл ачуна:

- Я чан итим, вири умуръда вун - чархарал, зун лагътайла, къвале, къве балани галаз, вал вил алаз, вун гүзетиз акъатзы. Чахъ я эцигай къвал авач, я къулухъ - са кепек пул. Гъикъван хъурый ик? И ви рикл алай бубадин тъвар эхцигнавай чи хиз са халича хрун фадлай зи хияндада авай. На хканвай парцикай са цүд кило гълар хкудиз къланзаа заз. Эгер вуна ихтияр гайитла, - лагъана, ада вичин итим къужахламишна.

Магьсум, күтгни тийиз, кайванидин гафар вичин сафунай ягъиз аламай. Хиялри акъажарнавай итимдиз дишегълидин язух атана. Белки гъвиялий, сифте сефер из ам буш хъана. "Са халичадин гълар хкудундиди къукумат кесиб жеч, я кас", фикирна, ада машиндин даплар ачуна. Папани нефс ачуна, лагъай къадар чара авуна. Магьсума машин гълар хъувуна фабрикадин гъятадиз, къаравулдал тапшурмишна, хтаны.

Къисмет гъихътин зат-тъла аку садра, ада гагъ-гагъ хабарни авачир душушшар гънда инсандин къилен. И югъ милицадин (тъвар гъял) аламай вахт тир) къуллугъчирин сувар яз хъана. Шеърдин са ресторанда къуд юлдашиби санал и югъ къеъздорай. Жегъил гадайри гъил ачуна, къил-къиленлаз ял язавай. Вахт геж хъланвай, кефиниз акъатай дустариз чипн межлис давамардай ашкы атана. Абурухъ чипък шеърда къвалер-къэр хъланвачир. Юлдашикай сада вичин бубадихъ чкадин са таниш авайдакай ихтилат авура, хъивегъна кефиниз атанвай гадаяр гъдан къвализ илифдай меслятдал атана.

...Зенг ягъйла, бубадин хванахва Магьсум, рейсинай хтаны, къвале аваз хъана.

Къланзайдини тъя и кар тир. Чеб къудни адад къвализ къвевза лагъана, дустар таксидал фена. Садраны бубадин дустунин патав татайда и геж вахтунда, чебни къуд санал, вучиз къвевзайди ятла, маъсад вуч ятла лагъанаач.

Итим акурла кайванидин зэгъле фена, иесидик къалабуух акатнавай. Кесибрин рикл яй тифей жуъре хиял хъанач. Магьсума сес акъудна: "И геж ийфен вахтунда милицияр зи къвализ вучиз атурай? Зун абурун тай-түш туш, чи арада акахъай алакъярни хайиди туш икъван члавалди".

Адаз маса чара амачир, къвевзайбур къаршиламишна къланзай. Ундушкяа гъана, паб буюрмишна, идакай са недайдан къайгъу ая, ам чи къисметдай акъатай хътнди я лагъана, гъамлу вилерлди папаз килигна.

"Валлагъ, кайвани, а ампайрин риклик са вуч ятлани квади хъиз я зи риклиз. Къуй түлья-хъвана, ахлат къванин хъувура. Чеб цал-вацал гълтрой, -"хъльгъна, вич хъвадай затларин гъльгъуниз фена.

Ийфен къулариз эвер тагай мугъманриз чеб къаршиламишай тегъер акурла, абур авайдалайни жезбиди гътна, кефияр лап къумбар хъланвай.

И ханахвайри хизандиз къисмет тахъай ундушкадин тиф-тиф цавуз акъудна, къилел къве путулка эрекъни уйдмишна. Магьсуман тарифар ийиз-ийиз, чеб-чепелай тъя атайвал хъфинни авуна...

Икъван члавалди, Аллагъдин рекъе аваз, гъалалду умуръ тухвай касариз, шейтлан къаришиш хъана, чпай са сеферда акъатай гъллатди ийфен мугъманар хъфейдай къулухъни архайнвал гузвачир.

Мукъвал-мукъвал, яраб абуруз члар кайи кас хъана жал, лугъуз, кесиб Магьсум, риклик къурху кваз, къил галтадиз амай...

Гъхълу тир чи къунши рагьметлу Дестебег буба. "Гъарамди нивай хъайтлани ре-гъятдиз иливариз жедайди туш", - лугъудай ада...

Нурудин НАСРУЛАЕВ

Вил галамай... Агъвалат

Цийиз эцигнавай секуль къвалерин цлал алай зун. Хиялрик квай, улакъ гынай гъятатла лугъуз, къавуз вегъедай чулар хидай. Гъятдин чапар гатана сада. Килигна - акуна заз зи яргъал мирес Ямандар.

- Хийир! Аллагъ къумек хъуй! Ацуьдай сагъвал гүй! - лугъузва, ада.

- Абатхийир! Чухсагъул! - эвична зун цлалай.

- Гъазур яни вун?! - жузазва завай.

- Гъиниз??

- Гъники гъниниз?! Къавуз вегъедай чулар гыз!

Са легъзеда чал къурана зи.

- Ваз гынай чида заз улакъ кланзаиди?

- Арифдиз ишара бес я, лугъузва. Ви цийиз эцигунри!..

Мад раҳунар хъхъанач, фена ацуьна зун адан еке машинда. Фена чун. Кар түкъвена. Хтана чуларни газ. Авудна машиндай. Ацуьна серин сала машмаш тарцин къаник. Са яцу элкъвей къанчи са къилихъди эцигна, адал гатун иштаядун суфра ачу хъана. Мубаракар, сагълугъар, чухсагъулар...

- Сагърай вун, Ямандар стха! Вун Ямандар въя, Аяндар я! Ваз хабар хъана зи гълдикай! Еке къумек авуна вуна заз! Лагъ ви гъакъи! Ирид тълб къалурна ада заз. За жибиндай вишен яру чарар акъудна, гысабна, ирид чар вугана. Амай пул жибинда хтун хъувун патал гъил къулухъди чугвазвай. Ада вегъена зи гъил къуна, лагъана:

- Вил галамай къвалах тахъуй, са чар мад вахч...

Министерство образования и науки Российской Федерации

СОЦИАЛЬНО-ПЕДАГОГИЧЕСКИЙ ИНСТИТУТ

объявляет прием абитуриентов

на 2016 - 2017 учебный год

Лицензия рег. №1475 от 3 июня 2015г

Свидетельство о госаккредитации рег. №1904 от 4 мая 2016г

НАПРАВЛЕНИЯ ПОДГОТОВКИ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ:

- «Биология»
- «География»
- «Информатика»
- «Физическая культура»
- «История»
- «Обществознание»
- «Дошкольное образование»
- «Начальное образование»
- «Право»
- «Изобразительное искусство»
- «Математика»
- «Физика»
- «Русский язык и литература»
- «Родной язык и родная литература, русский язык»
- «История и обществознание»
- «Психология и социальная педагогика»
- «Дошкольная дефектология»
- «Бухгалтерский учет, анализ и аудит»
- «Налоги и налогообложение»
- «Социальное обслуживание и стандартизация социальных услуг»
- и другие

СПЕЦИАЛЬНОСТИ В КОЛЛЕДЖЕ:

- ЭКОНОМИКА И БУХГАЛТЕРСКИЙ УЧЕТ (ПО ОТРАСЛЯМ)
- ПРАВО И ОРГАНИЗАЦИЯ СОЦИАЛЬНОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ
- ПРЕПОДАВАНИЕ В НАЧАЛЬНЫХ КЛАССАХ
- СОЦИАЛЬНАЯ РАБОТА
- ДОШКОЛЬНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ
- ФИЗИЧЕСКАЯ КУЛЬТУРА

Обучение в колледже осуществляется на базе 9-11 классов. Выпускники 9 класса могут обучаться в колледже заочно, одновременно продолжая обучение в 10 и 11 классах. Сроки обучения в колледже от 1, 10, мес. до 3, 10 мес.

Форма обучения – очная, заочная, дистанционная. Сроки обучения в институте:

очная – 4 года, заочная – 5 лет.

Практикуется обучение по индивидуально-ускоренной форме (сроки обучения от 2 до 3 лет)

Выдается диплом государственного образца. Сироты и многодетные семьи имеют льготы по оплате за обучение.

Нуждающимся предоставляется общежитие. Отличникам выдается стипендия.

НЕОБХОДИМЫЕ ДОКУМЕНТЫ:

Документ, удостоверяющий личность.

Документ об образовании.

8 фотографий 3x4

Медицинская справка формы №086-у

Ждем Вас по адресу:

г. Дербент, ул. Хандадаша Тагиева, 33 «з»

(в сторону карьера),

проезд маршрутами 4; 2.

тел: (240) 4-02-69;

8 (928)-595-81-10; 8 928 582 76 06.

E-mail: spi-vuz@mail.ru,

сайт: www.spi-vuz.ru

Наши представители:

- г. Махачкала, тел. 8 928 560 01 52
- г. Избербаш, тел. 8 928 680 24 70
- г. Кизилорт, тел. 8 928 559 64 79
- г. Хасавюрт, тел. 8 960 414 64 35
8928 512 95 84
- г. Даг. Огни, тел. 8 960 414 16 58
- пос. Белиджи, тел. 8 906 447 17 80
- г. Гудермес, тел. 8 965 958 92 32

ДОБРО ПОЖАЛОВАТЬ!

Чар кхынин метлеб ачухна

Түркиядин президент Реджеп Тайип Эрдогана Су-24 бомбардировщик ягынай Россиядин рөгөрбөр Владимир Путинавай багышламишун талабзай вичин чарчиз баян гана. Идан гақындай 27-иондиз Рейтерт агентстводи хабардарна. Ада гысабзайвал, ихтигин кам къачуни Москвадинни Анкарадин араяр пис қын алуда ва, "яргъал вегын тавуна, алакъаяр кардик күтказ" күмекда.

"За гысабзава хыи, чалай Россиядих галаз алакъаяр тади гылда къайдади күтказ алакъа, гыа идалди чна арадал атанавай чуру гыларал эхир эцигда. И кар чи улквейрин хийрдиз я", - къедна Эрдогана. Ада чарче самолетдих галаз алакъалу чуруйкад "Путинавай гыл къачун талабна".

"Чна и чуру кар чи алакъайрай акуудун патал камар къачун къетнава. Россиядих галаз алакъаяр гүнгүнна хтун патал ракурнавай и чарчи чи къве улкведин хийрдиз күллугъда, - раижзава Түркиядин рөгөрбөрдин гафар ТАСС-ди.

Ислен юкъуз Түркиядин президентдин пресс-секретарь Ибрагим Калына малумарывал, Москва ва Анкара къве улкведин арада алакъаяр яргъал вегын тавуна къайдадик күтхун патал икъардал атанва. Адан гафаралди, Эрдогана таңын Путиназ Мукъвал тир Рагъеъчдай пата арадал атанавай четин гылар къайдадик күтхун, ва терроризмдих галаз женг чуғун патал и месэла санал гылун патал раҳунар башламишун зөв гана.

27-иондиз Россиядин Президентдин пресс-секретарь Дмитрий Пескова Түркиядин президентди Владимир Путиназ ракурнавай чарчин ва Су-24 самолет ягынай Эрдогана багышламишун талабзайдан гақындай сүтъбетна.

Москвадинни Анкарадин алакъаяр 2015-йисан зулуз Түркиядин BBC-ри Сирияди террористилиз акси серенжемра иштирак завай Су-24 бомбардировщик ягъядалай гүгъульни чур хана. Пилот Олег Пешков ва штурман Константин Мурахтин парашютра авас чилел эхвичизавай. Мурахтиналай күттармиш жез алакъа. Амма Пешков боевики гүлле гана къена.

Идалай гүгъульни Россияди Түркиядиз талуп яз сергъятивил эцигна. Кылди къачуртла, сүрсөтдин са жерге метягъар гынал къадага эцигна ва виза авачиз и улкведин чи гражданриз фидай ихтияр хганач.

Зиян эvez хъийиз

гъазур я

Түркия Россиядив Су-24 самолет ягынай хайи зиян эvez хъийиз гъазур я. Түркиядин премьер Бинали Йылдырыма TRT телеканалдин эфирда гыа ихтиин малумат гана, хабар гузва "Цийивилер" РИА-ди.

"Чарчин метлеб гъавурда гъатдайди я. Чна и кардай гайиф чуғазава ва, лазимвал авас хайитла, чна эзведин пул вахкуда. Къве терефдизни алакъаяр къайдадиг ахкатна кланзана. Фикирзава хыи, крат хъсан патах дегиш жезва", - лагъана ада.

Стамбулда теракт

"Российский газетди" вичин хусуси чешмейрал асаслу хъана кхызвайвал, Стамбулдин Ататурк аэропортунуна хъиткынарунар арадал атай вахтунда зиянар хайибурун арада Россиядин гражданарни ава.

"Алай вахтунда чадин больницализ ага-къарнавай са россиявидин гыакъиндай ма-луматар ава", - кхызыва газетди.

Виликрай официальный къурлуша авай чешмени хабар гайивал, теракт кылы фейи вахтунда виридалани гзаф Түркиядин гражданар телефон хайибурун арада къецепатан ульвейрин агъалиярни ава.

28-иондиз йиғен сятдин 10-даз Ататурк аэропортунуз гыахъзай, анын экъечизавай ва терминалдин вилик машинар ақвазарнавай чадал террористи гүлле алай яракьдай инсанриз гүлле гана ва хъиткынардай шейэр кардик кутуна. Аэропорт агалнава ва пассажирар маса чайриз ақуднава, рейсер маса аэропортарай ийизва.

Түркиядин премьер-министр Бинали Йылдырыма малумарывал, аэропортунуна террористилиз гүлжумар авунин нетижада

36 кас яна къена. Виликрай вичин тівар раи-тавур вини дережадин чиновники телефон хайи 50 касдин гыакъиндай лагъанай, 150-дев агақына хирер хайибурун ава.

Диде яна къена

Саудовский Аравиядин меркез Эр-Риядда 20 йис хъянай стхайри-къветхверри "Исламдин государстводин" террористилин дестедик (Россияда къадага авунва) экечүн къадага авурдалай гүгъульни чин къульзү диде туктунна. И кар 24-иондиз арадал атана, хабар гузва Gulf News-ди.

Газетдин малуматдал асаслу яз, стхайри - Халида ва Салегъа - чин диде Халиль Аль Аринидиз гъамбарханадиз ша лагъана ва ана ам са шумуд сеферда чукулрапади яна. Идалай гүгъульни абуруз 73 йис хъянай чин буба ва 22 йис хъянай чехи стхани тукваз клан хана. Залан хирер алаз, итмар болницидиз агақарна.

Таксиркарвал авурдалай гүгъульни къанлу къветхверар катна. Полицияди абури Эр-Рияддивай 100 километрдин яргъа күнна.

Халидаз ва Салегъа пачагъулгъудай катиз ва "Исламдин государстводин" көрөткүрк какахыз кланзавайдал дидедин шак фена. Ада абурун планрикай властриз хабар гуда лагъана малумарна.

25-иондиз Эр-Риядда 67 йис хъянай Халиль күчкүнин мярекатда хейлин инсанриз иширикана.

Эль-Фаллуджа вахчуна

Иракдин яракылу къуватри Багдаддивай рагъеъчдай патах галай Эль-Фаллуджа шеър "Исламдин государстводин" боевикрикай тамамдаказ азадна. Идан гыакъиндай шеър азад ийидай серенжемдин террористиз акси къуватрин командующий, генерал-лейтенант Абдул-Вағъаб аль-Саадиди малумарна, хабар гузва Ассошиэйтед Пресс агентстводи.

Шеърда офицеррин ва аскеррин юкъва аваз аль-Саадиди боевикрал гъаливал къачун Иракдин халкъдиз ва верховный главнокомандующий, премьер-министр Хайдер аль-Абадидиз мубаракна.

17-иондиз Иракдин армияди чадин администрациядин дарамат вичин гузчивилк күтхунда вадал государстводин пайдах жаккана.

"Исламдин государстводикай" Эль-Фаллуджа азад авунин серенжем 2016-йисан майдин эхиррилай давам хъана. Гъужумра Иракдин къуват гъиле авайбурухъ галас са-

нал шиитрин милициядини иштиракна. Гъавадай абурун тереф международный коалициядин BBC-ри хвена. 9-иондин делилрал асадлу яз, серенжем кылы тухунин нетижада 1,3 ағызур исламист тергна.

Шеър 2014-йисалай боевикрин гузчи-вилк квай. Ам Иракда авай "Исламдин государстводикай" зурба даяхрикай сад яз гысабзай.

Таб я лагъана

Крым гъульну гъалкъада тунин жигъетдай координатор я лугъудайди тир Ленур Исламова Керчдин проливда диверсиядиз гъазур жезвайдан гыакъиндай малумат таб я лагъана. Идан тақындай 27-иондиз "Крым. Реалии" - ди хабар гана.

"Чун аялар яни, са гъихътин ятлан тро-ралди рекъер къевириз жедани? Күнне вуч лугъузвойди я? Советтин телеканалын фу недалди вилик килигмир", - чеб диверсиядиз гъазур жезвайдан гыакъиндай СМИ-ри гайи малуматриз Исламова гыа ихтиин баянар гана.

27-иондиз Крымдин къайдаяр худай орнана авай чешмени хабар гайивал, Украина законсуз яракылу дестедин иштиракчи Эрнест Аблязимова полуостров гъульну гъалкъада таза гъазур жезвайдан гыакъиндай сүйбетна ва ада вич гүгъульлудаказ Россиядин властрин гъиле тұна. И кар себеб яз ам уголовный жавабдарвилкай азадна.

26-иондиз Исламова Крым Россиядивай чары ийзыви паона, проливда диверсия план-ламишавайдан гыакъиндай малумат пайда хъанай. НТВ-дин телеканалдин эфирда Аблязимова серенжемдин тешкилатчыри гъульну цин рангунин шир жанава тросралди пролив агуал планламишавайдан гыакъиндай сүйбетнай. Ихтиин крари гимияр барбат хъунал гын мүмкін тир. Аблязимован гафаралди, ихтиин диверсияр тешкилизчилиши хүнин Исламован шериквал ава.

2015-йисан сентябрдиз Россияда къадага авунай "Крымдин татар халкъдин межлис" тівар алай экстремистрин тешкилатди Крым недай-хъвадай сүрсөтдин жигъетдай гъалкъада таза клан хана. И серенжемдин координаторрикай сад Исламов тир. Межлисдин терефдарри ва Россияда къадага авунай

Рекъем

• Россиядин бюджетдай СНГ-дин улквейрай тир студентрин көлөнүрз 100 милли-он доллар чары ийизва.

ЦБ-дин курсуналди къенин юкъуз:

1 доллар - 64,81 манат,
1 евро - 71,71 манат,

къизил (1 гр) - 2733,78 манат,
гимши (1 гр) - 36,61 манат.

ИНТЕРНЕТДАЙ.
Гъазурайди - Шагысмаил Гъажимиризоеев

мукуй экстремистилин "Эрчи патан сектор" тешкилатдин боевикри Украинадин метягъар аваз полуостровдал къвезвай пар чугвадай машинар аниз ахъайнан. Идалайни гъейри, абуру 2015-йисан ноябрдин эхирра Херсонский областыда Украинаадай Крымдин къвезвай электроэнергиядин конструкцийин зиянар хъанай симин тарар къайдадик күтазвай ремонтин бригадайриз манийвал гана.

Гульлейрик акатна

Украинадин президент Петр Порошенко Донецкий областыда авай къуват гъилевайбурун даяхин пункттар ахтармиз фейи вахтунда гульлейрик харук акатна. Идан гақындай, УНИАН-дин делилралди, террористилиз акси серенжем лугъудайдан месәлайрий государстводин кылин администрациядин спикер Андрей Лысенко ки хабар гана.

"Зайцевода, Майорскда, Авдеевкада, Опытныйда ва Водянойда душманри минометрай гульле гана, Пески лугъудай чада душманди тупарай Җай күрна. Санлай къачурла чи сенгеррал 130-далай гзаф минаяр ва 26 снаряд ахъайнан", - къейдна ада. "Алай тақыра чи военныйрикай са касни телефон хъана, амма къве касдал хирер хъана", - алана хъувуна Лысенко.

Спикердин гафаралди 24-иондиз и сенгеррал Украинадин президент алас хъана. "Душманди гульле гунизни килиг тавуна", ам са шумуд пунктуни фена ва аскеррихъ галас сүйбетарна. Донецкий аэропортунай 800 метрдин яргъа авай блокпостунал Порошенко государстводин наградајар ваххана ва военныйяр армиядай ахъай хъувунин гақындай указдал къул чуғуна.

Фейсбуқда Порошенкоин советник Юрий Бирюкова къывайвал, президент сенгеррал 60 килограмм пініяр ва некіяр газ атана.

Хъиткынарнавай машин жагъана

Чи Республикадин Къараудаҳент районда къве касдин амукъаяр авай хъиткынарнавай BMW автомобиль жагъана. Идан гақындай "Интерфаксдиз" региондин къуватдин къурлуушрай хабар гана.

Автомобиль "Кавказ" федеральны шегередин 831-километрда, реккыван зур километрдин яргъа чуылдай жагъана.

Виликамаз авай делилралди, телефон хъайирикай сад са шумуд юға идалай вилик гел галализ кважынавайди яз розыскада малумарнавай экстремист хъун мүмкін я, къейдна агентстводин сүйбетчици.

А делилралди, автомобильда хъиткынарнавай шей кардик акатун мүмкін я. Амни ана авас хъайи инсанри теракт тешкилун патал тухузвойди тир.

ЛезГи газет

УЧРЕДИТЕЛАР:
РД-дин Халкын Собрание в
РД-дин Гъукумат

367000, Махачкала, Ленинан майдан, 2

КЫЛИН РЕДАКТОР

А.У. САЙДОВ

Тел/Fax. (872-2) 65-00-60

E-mail: lezgiGazet@yandex.ru

НУМРАДИН РЕДАКТОР
М. ИБРАГИМОВ

Газет массовый коммуникацийн хиле законодательстводал амал авунал гүзчилав авунин ва культурадин ирс хунын рекэй РФ-дин Федеральны күллүгдин Кыбделепатан федеральный округда авай Управлениди регистрация хуввунча.

ПИ № ФС 10-6468 2007-йисан 26-январь
Макъалаяр редакцияди түккүүр хъийиза.
Макъалайриз решенчир гүзач вә абур элкъевна вахкузач. Редакциянни макъалайрин авторрин фикирар сад тахун мүмкнин я.

**РЕДАКЦИЯДИН ВА
ИЗДАТЕЛДИН АДРЕС:**

367018, Махачкала,
1 Петродин проспект, 61. Печатдин къал
7-мертеба.

**КЫЛИН РЕДАКТОРДИН
ЗАМЕСТИТЕЛЬ**
Ш.Ш. ШИХМУРАДОВ
65-13-55

**КЫЛИН РЕДАКТОРДИН
ЗАМЕСТИТЕЛЬ -
ЖАВАБДАР СЕКРЕТАРЬ**
Д. Б. БЕЙБАЛАЕВ
65-00-61

ОТДЕЛДИН РЕДАКТОРАР:

ПОЛИТИКАДИН
Н. М. ИБРАГИМОВ
65-02-81

ЭКОНОМИКАДИН
Ж. М. САЙДОВА
65-00-59

КУЛЬТУРАДИН
Э. Д. ШЕРИФАЛИЕВ
65-00-58

ЛИТЕРАТУРАДИН
М. А. ЖАЛИЛОВ
65-00-64

ЯШАЙШДИН ВА ЧАРАРИН
А. Х. ГЪАМИДОВ
65-00-63

БУХГАЛТЕРИЯ
65-00-62

КАССА
65-00-58

ЖАВАБДАР КОРРЕКТОР
М. МАГЬАМДАЛИЕВА
ВЕРСТКА ИЙИЗВАЙДИ
Ш. ФЕЙЗУЛЛАЕВА

Газет йиса 52 сеферда ақытазва:

ГАЗЕТДИН ИНДЕКСАР:

Йисан - 63249

Зур йисан - 51313

Чап ийиз вахкудай вахт - 21.00

Чап ийиз ваххана - 18.00

Газет "Лотос" ООО-дин типографияда чапна.

367000, Махачкала,
Пушкинан күче, б.

Тираж 8310

(Г) - И лишандик квай материалар
гъакыдихъ чаптавайбүр.

(12+) - Икъван яшар ханвайбүрү көләрай
НАШИ РЕКВИЗИТЫ:

ГБУ "Редакция Республиканской газеты
"Лезги газет"

УФК по РД
Отделение - НБ РД г. Махачкала
БИК - 048209001
ИНН - 0561051314/КПП - 057101001
Р/Сч - 40601810100001000001
Л/Сч - 20036 Ш60090

Мубаракрай!

За Дагъустандин вири мусурманиз пак Рамазандин варз риклини сидкыидай мубаракзава.

Гъэр са мусурман патал Рамазандин варз сивер хунын ва мергъяматту крат ийидай варз я. Къуй вири инсанрин ва халкъарин арада ислыгъвал, садвал мягъкем хъурай.

Азиз вахар ва стихаир! Заз квехъ мягъкем сагъламвал, баҳтлувал, күв вири крара агалкъунар хъана кланзана. Күне къунвай сивер ва күв дуяяр Аллагъди къабулрай.

Нургүль Билаловиц АКБАРОВ,
РКБ-дин патав гвай Республикадин консультативный по-
ликлиникадин дуктур нефролог-уролог.

РД-да авай "МСЭ-дин Кылин бюородин" патав гвай
МСЭ-дин 20-нумрадин бюородин дүстүрүлүн колективдин
ва жууан патай за вири мусурманиз Ид-ал-Фитр-Ураза
за байрам мубаракзава.

Заз квехъ күв вири крара агалкъунар, хизанра хүшибахтвал, мягъкем сагъламвал хъана кланзана.

Серкөр Мевлидинович
БЕКЕРОВ,
РД-да авай "МСЭ-дин Кылин бюородин" патав гвай
квалификациян категория авай дуктур-хирург-эксперт.

МСЭ-дин 20-нумрадин бюородин руководитель, кылин

Конкурс

В рамках реализации стратегии государственной национальной политики Российской Федерации на период до 2015 года Федеральное агентство по делам национальностей совместно с Гильдией межэтнической журналистики проводят в 2016 году VII Всероссийский конкурс средств массовой информации на лучшее освещение вопросов межнациональных отношений "СМИртвоец". Конкурс проводится с целью поощрения объективного освещения межэтнического и межконфессионального взаимодействия россиян и рассчитан на участие журналистов федеральных и региональных СМИ.

К участию в конкурсе допускаются материалы об этнокультурном развитии и религиозном диалоге народов России, прошедшие в теле и радио эфире или размещенные на официальном интернет-ресурсе СМИ в период с 1 августа 2015 по 1 августа 2016 года.

Прием работ осуществляется до 4 сентября 2016 года.

Церемония награждения победителей состоится в Москве в ноябре 2016 г. Сайте www.smirtvorez.ru и инициатора конкурса, Гильдии межэтнической журналистики www.nszaccent.ru

Контактные телефоны оргкомитета Конкурса: 8(495)978-02-89, 8(903)512-30-37, 8(916)663-37-23.

Кинологрин югъ къейдна

Кинологрин подразделенийн тарих 1909-йисан 21-юнидилай башламиш жезва. И юкъуз Санкт-Петербургда Россияда сифте яз полицейскийнин махсус кицлерин (сыскных) питомникачухнай. Гүльбүнлай и югъ Россиядин МВД-дин къурулушда кинологрин къуллугъ тешкилай югъ яз гъисабнава.

"Дагъустан" РИА-ди хабар гүзвайвал, и лишанлу ийкъан вилик Дагъустан Республикадин кинологрин къуллугъдин зональный центрда (Махачкала) мажрекатар кылы фена. Къурулушдин векилди тестикъарзайвал, къе къуллугъдин кицлерин республикадин къенепатан кратин къуллугъда лайиху чака къазва.

МВД-дин регионда авай кинологрин къуллугъдин начальник заместитель, полициядин майор Тагыр МЕГЬАМЕДОВА къейд авурувал, къуллугърин кицлерин махсус центрада чарасуз са шумуд рекъяй общественный къайдаяр хънай, хыткындай шейэр, яракъар, наркотикар жагъурунай вердишивилер къацува.

- Алай вахтунда Дагъустан

Республикада (МВД-дин къурулушда) къуллугъдин 316 кицава, - лагъана Т.Мегъамедова.

Мярекатдин иштиракчыр махсус кицлер хүзүвай, вердишарзай, яракъар, наркотикар,

хыткындай шейэр гвайбур жагъуравай шарттарихъ галаз та-

нишарна.

Продается земельный участок - 15 соток. Сулейман-Стальский район, с.Ашагастал-Казмалар, возле трассы "Дербент-Касумкент". Рядом газ, свет, вода, плодоносящий сад. Цена договорная. Тел.: 8-928-680-86-45.

С.И.Ашурбекова

Мукъвара чавай гъамиша чинал хъвер алай, риклиз чими хъсан инсан, вафалу дуст, клани диде, тежирибалу пешекар Сефият Ислендаровна Ашурбекова къакъатна.

С.И.Ашурбекова 1949-йисан 14-октябрьдиз Сулейман-Стальский райондин Цумурин хурыре дидедиз хъана. Гъвечи члавалай хай чалал, литературадал рикл алаа чехи хъай ада вичин умур чалан илимдихъ галаз алақъалу авуна. Филологиян илимрин кандидат Сефият Ислендаровна ДГПУ-дин Дагъустандин чаларин кафедрадин доцент яз зегмет чугвазтай.

Къалахын рекъяй алимди къетен фикир лезги чалан лексика, фонетика ва морфология ахтармишунуз гузай. Адан къелемдик хкатнавай "Дагъустандин чаларин воказализм", "Лезги чалан са жерге къадим терминин морфологиян къурулуш", "Хабарин текстерин силдин къетенвилер" ва маса макъалайри чалан илимдин алемда лайиху чка къунва.

Жуъреба-жүрее йисара алимдин гъилик лезги чалай чирвилер къаучур студентрин са шумуд несилидин рикл адан пешекар, нуфузлу лекцияр, итиж-

ДГПУ-дин Дагъустандин филологиян факультетдин руководстводи, преподавателрин ва студентрин коллективири Сефият Ислендаровна азардики рагметдиз финихъ галаз алақъалу яз, адан багъририз, мукъва-къилийриз башсагълугъвал гузва.

Къиникъикай къутармишна

Ярали МАГЬАМДАЛИЕВ

Квезд и шикилдай аквазвойдай, вичин ери-бине Докъузлара райондин Усугъчай хъуряй тир, алай вахтунда Каспийскда яшамиш жезвай Гъажиев Надир Назимович я.

- 25-июндин пакамахъ гъава серинзамаз, зун къезрияр къаз гъульел фена. Инал къват! хънвай къван инсанар акурла, теспача хъана ва зани гъа патахъди еримишна. Ина заз акурди маса шикил я. Гъилерал аял алаа зи къаншардиз зи хъсан таниш Надир къевзва. Зи рикл лап гъалба акатна. И арада "Тади къумекдин" машинин атана акатна. Аял машинда эцигна больница-дизреке тұна сектин хъайлита, за Надирдай кардин кыл гъикл хъайди я лагъана хабар къуна.

- За ваз вуч лугъун, чан стха, и чун алай чкадал чуъхънагар ийидай ихтияр авайди туш. Инал къевзвойдай балгуль къаз къевзвойдай ваз чизва къван? Зун секиндиндиз ацуқына хиялри тухванвай арада зи япарихъ садлагынан "халу, фад къумек це, зи стха батыш жезва, рекъизва" лугъудай

гафарин ван галукъна. Теспача хъана къарагына килигайтла, алай батыш жез къамайды къам-шам тир. Аквазмайды аялдин са далу тир. Парталарни аламас хқадарай заз зун адан патав гъикл агадынан-тланы чидач. За ам тади гъалда къередиз ақыдул хъувуна, руфун зи метел эцигна далудиз са шумуда жумар гана, гагъ хурудал, гагъ далудал гъилер илисиз за адан жигерриз фенвай яд ахъудана, та якъи акваз-акваз аялдин нефес ачух хъана.

Къуй Надир хътин къегъалар чакъ мадни газаф хъурай! Аялдиз цийиз умур хъай ам шад ва бахтлу хъун зи мурад я.

Московский финансово-промышленный

**УНИВЕРСИТЕТ
СИНЕРГИЯ**

Лиц. рег. № 1016 от 02.06.2014

Свид.-во о госаккредитации рег. № 0647 от 31.05.2013

**Прием абитуриентов
на 2016-2017 год**

◆ **Колледж** (на базе 9 и 11 кл.)

◆ **Бакалавриат** (на базе 11 кл. СПО. ВПО)

◆ **Магистратура**

Махачкала, ул. Абубакарова, 115,
тел: 8-928-254-25-04, 8(8722) 67-15-17. www.synergy.ru